

Početna stranica>Vaša prava>Rights of minors in court proceedings

Rights of minors in court proceedings

Pravosuđe prilagođeno djeci odnosi se na pravosudne sustave kojima se jamči poštovanje i učinkovita provedba svih prava djece na najvišoj mogućoj razini.

Otprilike 19 % stanovništva EU-a (95 milijuna) mlađe je od 18 godina. Maloljetnici se mogu izravno ili neizravno uključiti u pravosudne sustave država članica na više načina, primjerice ako počinje kaznena djela, ako svjedoče ili postanu žrtve kaznenih djela, ako traže azil, ako su predmet postupka posvojenja ili ako se njihovi roditelji ne slažu oko skrbništva.

Sudski postupci mogu imati znatan utjecaj na živote maloljetnika, a ako odgovor nije prilagođen djeci, to može uzrokovati ograničenja ili kršenja njihovih prava. Osim toga, ako u nacionalnim pravosudnim sustavima ne postoje postupci i prakse prilagođeni djeci, najranjivija djeca (npr. djeca s invaliditetom ili djeca migranti) suočavaju se s posebnim preprekama u ostvarivanju svojih prava.

Pravo na pristup pravosuđu trebalo bi biti zajamčeno svim maloljetnicima. Nadalje, tijekom njihova sudjelovanja u pravosudnom sustavu prema djeci bi se trebalo odnositi vodeći računa o njihovoj dobi, zrelosti i razini razumijevanja te njihovim posebnim potrebama, kao i mogućim poteškoćama u komunikaciji. Potrebne su jasnije informacije o osobama i postupcima povezanim s pravosuđem koji utječu na maloljetnike, kao i poseban pregled kojim se osigurava poštovanje prava maloljetnika. U tom su pogledu utvrđene dvije kategorije: **djeca u pravosuđu** i **posebni postupci** u državama članicama EU-a, ovisno o grani prava.

Prva kategorija objedinjuje opće elemente povezane s osobnim svojstvom djeteta, kao što su kaznena ili građanska odgovornost, pristup pravnoj pomoći, obrazovna pitanja, donošenje odluka u pogledu zdravstvene skrbi, specijalizirani sudovi/ustanove ili financijska potpora prilikom odlaska na sud.

Drugom se kategorijom nastoje prikupiti informacije o postupanju s maloljetnicima u kontekstu sudskih postupaka i posebne prirode kaznenih, građanskih i upravnih postupaka u državama članicama.

Posljednji put ažurirano: 21/09/2020

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Rights of minors in court proceedings - Bugarska

1. Pravna i poslovna sposobnost djeteta

U Bugarskoj je najniža dob za kaznenu odgovornost 14 godina. Najniža dob u kojoj tužitelj može samostalno pokrenuti sudski postupak je 14 godina.

2. Pristup prilagođenim postupcima

Na općim sudovima ne postoji specijalizacija u području dječjeg pravosuđa. Na sudovima u kojima ima dovoljno osoblja da se zajamči načelo nasumične dodjele predmeta suci se raspoređuju u građanske i kaznene odjele i rješavaju samo te predmete. Odjeli se mogu ustrojiti na regionalnim i okružnim sudovima, a suci se u njih raspoređuju odlukom administrativnog članka suda.

U bugarskom zakonodavstvu postoji pravna definicija „djeteta”. Za postojanje kaznene odgovornosti potrebna je i minimalna dob te postoje posebna pravila kojima se regulira izricanje kazni maloljetnicima. U smislu Zakona o zaštiti djece „dijete je svaka fizička osoba mlađa od 18 godina”.

Maloljetnici se dijele u dvije skupine – od 14 do 16 godina i od 16 do 18 godina. Njihova je kaznena odgovornost ublažena u odnosu na kaznenu odgovornost punoljetnih osoba, a stupanj ublažavanja manji je u dobnim kategorijama od 16 do 18 godina.

Maloljetnici koji su navršili 16 godina mogu snositi prekršajnu odgovornost prema Zakonu o prekršajima i kaznama te prema posebnim zakonima kao što je Uredba o suzbijanju maloljetnog huliganstva.

3. Multidisciplinarni aspekti

Sve relevantne organizacije moraju koordinirati svoje aktivnosti kako bi se postiglo sveobuhvatno razumijevanje djece. Zakonom o zaštiti djece uređene su nadležnosti tijela za zaštitu djece, a to su Državna agencija za zaštitu djece, uprave socijalne skrbi na lokalnoj razini, ministar rada i socijalne politike, ministar unutarnjih poslova, ministar obrazovanja i znanosti, ministar pravosuđa, ministar vanjskih poslova, ministar kulture, ministar zdravstva i načelnici općina.

4. Osposobljavanje stručnjaka

Stručnjaci koji su uključeni u pravosudni proces moraju biti kvalificirani i imati veliko iskustvo, posebice u radu s djecom. Ne postoje pravni zahtjevi povezani s osposobljavanjem, ali gotovo svi stručnjaci pohađaju kvalifikacijske tečajeve i osposobljavanja kojima stječu posebne vještine.

S druge strane, socijalni radnici i policajci sudjeluju u raznim istraživanjima, seminarima i sastancima koje organiziraju javne ustanove, nevladine organizacije itd. Agencija za socijalnu pomoć, kao glavna državna institucija odgovorna za provedbu politike zaštite djece, na lokalnoj razini organizira brojne edukacije za usavršavanje svojih službenika – socijalnih radnika.

5. Najbolji interes djeteta

Prema Zakonu o zaštiti djece osiguravanje najboljeg interesa djeteta jedno je od glavnih načela zaštite. Najbolji interes djeteta glavno je načelo za sudjelovanje djeteta u sudskom postupku. Nacionalnim zakonodavstvom djeci se daje mogućnost proaktivne uloge, izražavanja mišljenja i sudjelovanja u donošenju odluka.

6. Pristup pravnim lijekovima

Zakonom o zaštiti djece propisano je da dijete ima pravo na pravnu pomoć i žalbu u svim postupcima koji su povezani s njegovim pravima ili interesima. Poslovno nesposobna djeca mogu podnijeti pritužbe i žalbe preko roditelja ili pravnih zastupnika koji u njihovo ime ostvaruju njihova prava. Zakonodavstvom se tim zastupnicima omogućuje da donose odluke, a da pritom paze na najbolji interes djeteta. U slučaju djeteta žrtve koje odluči odustati od kaznenog progona tužitelj može poduzeti progon u ime djeteta pokretanjem istražnog postupka.

Ne postoje posebna pravila o pravnoj pomoći za djecu. Primjenjuju se opća pravila iz Zakona o pravnoj pomoći.

7. Budući napredak

Ministarstvo pravosuđa, uz sudjelovanje šireg kruga dionika, izradilo je prijedlog novog *Zakona o odstupanju od kaznenog postupka i izricanju odgojnih mjera maloljetnicima*. Tim se prijedlogom zakona nastoji potaknuti zakonito ponašanje maloljetnika koji su u sukobu sa zakonom i osigurati potporu za njihovu integraciju u društvo izricanjem stegovnih mjera i za uključivanje u odgovarajuće obrazovne programe. U skladu s međunarodnim standardima i najboljom praksom prijedlogom zakona uređuje se novi sustav mjera za prevenciju sekundarnih i ponovljenih kaznenih djela za maloljetnike s protupravnim ponašanjem.

Bitan element predloženih zakonskih izmjena je i predviđena mogućnost korištenja medijacije. Time će se omogućiti uvođenje restorativne pravde pri izdvajanju maloljetnika iz kaznenog postupka kako bi se postiglo otklanjanje štete prouzročene protupravnim ponašanjem i, koliko je to moguće, uspostavio odnos između počinitelja, žrtve i društva.

8. Obiteljski život

Bugarsko zakonodavstvo o posvojenju revidirano je kao posljedica ratifikacije Konvencije o zaštiti djece i suradnji u vezi s međudržavnim posvojenjem (Haška konvencija). Izmjenama je kao uvjet za dopuštenje potpunih posvojenja uveden upis posvojenja i posvojitelja u posebne očevidnike. Iznimka od tog pravila predviđena je kod posvojenja djeteta bračnog druga te kad baka i djed posvajaju unuče.

Prema bugarskom zakonodavstvu posvojenje može biti „potpuno” ili „jednostavno”:

U slučaju **potpunog posvojenja**, između posvojenika i njegovih potomaka s jedne strane i posvojitelja i njegovih srodnika s druge strane, nastaju prava i obveze koji postoje među srođnicima po podrijetlu, dok prava i obveze između posvojenika i njegovih potomaka u odnosu na njihove srođnike po podrijetlu prestaju.

U slučaju **jednostavnog posvojenja** prava i obveze koji postoje među srođnicima po podrijetlu nastaju samo između posvojenika i njegovih potomaka s jedne strane i posvojitelja s druge strane, dok i dalje ostaju prava i obveze između posvojenika i njegovih potomaka u odnosu na njihove srođnike po podrijetlu.

Roditeljska prava i obveze prelaze na posvojitelja.

Pravosuđe prilagođeno djeci u Bugarskoj (324 Kb) [en](#)

Posljednji put ažurirano: 05/10/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Danska

1. Pravna i poslovna sposobnost djeteta

U Danskoj je najniža dob u kojoj tužitelj može samostalno pokrenuti postupak pred sudom 18 godina.

2. Pristup prilagođenim postupcima

Kad je riječ o kaznenim predmetima, nisu uspostavljene specijalizirane ustanove koje se bave djecom koja su žrtve i djecom koja su svjedoci. Takvom se djecom bave redovne službe policije, javnog tužiteljstva i sudova.

Kad je riječ o građanskom pravu, u Danskoj nisu uspostavljene specijalizirane ustanove koje se bave djecom koja sudjeluju u građanskim sudskim postupcima.

Danski se pravosudni sustav u pravilu temelji na pretpostavci da su suci i sudski izvršitelji „opći službenici”. Stoga u postupcima koji se odnose na djecu ne sudjeluju specijalizirani suci ili sudski izvršitelji.

Sudovi su općenito obvezni voditi svaki postupak uz nužnu brzinu.

Danska je vlada 2013. odlučila ojačati zaštitu djece i mladih od zlostavljanja. Ako se mora pretpostaviti da je djetetu ili mladoj osobi potrebna posebna potpora, općinsko vijeće osigurava ispitivanje uvjeta koji se odnose na dijete ili mladu osobu.

Kad je riječ o kaznenom pravosuđu, nisu uspostavljene specijalizirane ustanove koje se bave djecom koja su žrtve i djecom koja su svjedoci.

U Danskoj se maloljetnici bez pratnje smatraju posebno ranjivom skupinom i za obrađivanje takvih zahtjeva izrađene su smjernice.

Djecu u svojstvu tužitelja u okviru građanskih sudskih postupaka zastupaju njihovi roditelji ili skrbnici s obzirom na to da ona nemaju postupovnu sposobnost za poduzimanje radnji. Dijete koje redovni građanski sud pozove kao svjedoka nema pravo zatražiti besplatno zastupanje po odvjetniku.

3. Multidisciplinarni aspekti

Danska je vlada 2013. dodijelila financijska sredstva inicijativama kojima se nastoji ojačati zaštita djece i mladih od zlostavljanja. Jedna od tih inicijativa bila je namijenjena osnivanju pet posebnih „kuća za djecu” koje obuhvaćaju sve općine u Danskoj.

Uspostavljen je mehanizam suradnje kako bi se ojačala suradnja u slučajevima izrazitog sukoba između regionalne državne uprave i općina.

4. Osposobljavanje stručnjaka

Zamjenici sudaca sudjeluju u nizu obveznih osnovnih tečajeva osposobljavanja. Ti tečajevi uključuju osposobljavanje za postupanje u predmetima povezanim sa skrbništvom.

Kad je riječ o sucima, ta se tema općenito obrađuje u okviru tečajeva osposobljavanja i seminara ako je to potrebno.

Za odvjetnike koji djecu zastupaju u građanskim predmetima, kaznenim predmetima ili predmetima u okviru upravnog sustava ne provodi se obvezno osposobljavanje.

Ravnatelj javnog tužiteljstva omogućuje sudjelovanje na seminaru kao dio dodatnog osposobljavanja za tužitelje koji su u kontaktu s djecom u okviru postupaka.

Danska vlada kontinuirano podupire općine u njihovu radu na pružanju odgovarajućih usluga ranjivoj djeci, mladima i njihovim obiteljima. Stoga su za daljnje obrazovanje socijalnih radnika zaposlenih u općinama osigurana godišnja financijska sredstva.

5. Najbolji interesi djeteta

Na temelju danskog Zakona o socijalnim uslugama općina je djetetu obvezna pružiti potrebnu potporu u skladu s najboljim interesima tog djeteta. Potpora se stoga mora prilagoditi konkretnoj situaciji i potrebama djeteta, a mora se pružati kontinuirano i u ranoj fazi kako bi se eventualni problemi mogli, koliko god je to moguće, riješiti u domu ili neposrednoj okolini djeteta. Isto tako, potpora se mora temeljiti na vlastitim sredstvima djeteta.

6. Praćenje i izvršavanje odluka u postupcima u koje su uključena djeca

Kad je riječ o žrtvama u okviru kaznenog pravosuđa, nakon što se policiji prijavi navodno kazneno djelo, policija je općenito obvezna žrtvi pružiti smjernice i informacije o, među ostalim, pravu na pravnu pomoć.

Presude u građanskim postupcima u kojima djeca sudjeluju u svojstvu tužitelja izvršavaju sudovi nadležni za izvršenje u skladu s uobičajenim pravilima o izvršenju. Djeca u svojstvu tužitelja nemaju postupovnu sposobnost za poduzimanje radnji i stoga ih moraju zastupati njihovi roditelji ili skrbnici koji ostvaruju prava djeteta u svojstvu tužitelja.

U predmetima u području obiteljskog prava izvršenje presuda o skrbništvu i boravištu djeteta provode sudovi nadležni za izvršenje. Izvršenje se ne smije provesti ako je mentalno i fizičko zdravlje djeteta ozbiljno ugroženo.

7. Pristup pravnim lijekovima

Kad je riječ o kaznenom pravu, nakon što se policiji prijavi navodno kazneno djelo, policija je općenito obvezna žrtvi pružiti smjernice i informacije o, među ostalim, pravu na pravnu pomoć i žalbama. Zahtjevi za naknadu štete mogu se obrađivati u okviru kaznenog postupka.

Dijete može imati status tužitelja, no s obzirom na to da nema postupovnu sposobnost za poduzimanje radnji, ne može samostalno i u svoje ime pokrenuti postupak pred nacionalnim sudom.

Dijete može imati status tuženika, ali sve postupovne radnje u ime djeteta moraju poduzimati djetetovi roditelji ili skrbnik.

Svatko je, uključujući djecu, obvezan svjedočiti u sudskom postupku ako ga sud pozove da sudjeluje u svojstvu svjedoka. Suglasnost roditelja/skrbnika nije nužna kako bi dijete sudjelovalo u postupku u svojstvu svjedoka.

Djeca mogu imati status tužitelja i tuženika u građanskim postupcima. Djeca općenito nemaju postupovnu sposobnost za poduzimanje radnji i stoga roditelji ili skrbnici djeteta ostvaruju prava djeteta u svojstvu tužitelja i tuženika, uključujući pravo na žalbu.

8. Obiteljski život

Prije nego što se osobama odobri status potencijalnih posvojitelja tajništvo Zajedničkog vijeća temeljito istražuje podnositelje zahtjeva. Ishodi istrage predstavljaju se Zajedničkom vijeću koje na temelju istrage odlučuje mogu li se podnositelji zahtjeva proglasiti potencijalnim posvojiteljima.

Danskim Zakonom o posvojenju iz prosinca 2015. dopušta se samo potpuno posvojenje djece. Dansko tijelo akreditirano za pitanja posvojenja trenutačno surađuje samo s državama podrijetla čije zakonodavstvo dozvoljava potpuno posvojenje.

Kad je riječ o posvojenjima unutar države, danskim Zakonom o posvojenju propisano je da sva djeca starija od 12 godina moraju dati pristanak na posvojenje.

Ako je dijete mlađe od 12 godina, državna uprava mora, ako zrelost djeteta i priroda predmeta to dopuštaju, dostaviti informacije o djetetovu stavu prema posvojenju.

Ministar za socijalna pitanja i unutarnje poslove odgovoran je za zakonodavstvo u području posvojenja.

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Danskoj](#)(499 Kb) (499 Kb) [en](#)

Posljednji put ažurirano: 30/07/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Estonija

1. Pravna i poslovna sposobnost djeteta

U skladu s općim dijelom Građanskog zakonika svaka osoba ima pravnu sposobnost. Osobe mlađe od 18 godina imaju ograničenu poslovnu sposobnost. Sud može proširiti ograničenu poslovnu sposobnost djece koja su navršila 15 godina ako je to u interesu djeteta i ako stupanj razvoja djeteta to dopušta. U Estoniji je najniža dob u kojoj tužitelj može samostalno pokrenuti postupak pred sudom 15 godina.

2. Pristup prilagođenim postupcima

Za informacije o [pravosudnom sustavu](#) vidjeti odgovarajuću stranicu portala e-pravosuđe.

Predmete u kojima sudjeluju djeca koja još nisu navršila najnižu dob za kaznenu odgovornost (14 godina) i koja su počinila kazneno djelo razmatraju odbori za maloljetnike. Odluke tih odbora prvo preispituje guverner pokrajine, a nakon toga upravni sudovi kojima se u okviru upravnih sudskih postupaka podnose žalbe. Moguće je podnijeti zahtjev za odgovarajuću mjeru ako sud razmatra predmet devet mjeseci ili više, a još nije poduzeo odgovarajuću postupovnu radnju bez razumnog obrazloženja. Osim toga, ako je rasprava odgođena za dulje od tri mjeseca bez pristanka stranaka, stranke mogu podnijeti žalbu protiv odluke. Primjenjuju se posebna pravila koja se odnose na privremene mjere koje sud može naložiti kako bi se dijete zaštitilo od opasnosti i kako bi se osigurala provedba postupka. Osim toga, u zakonodavstvu je predviđeno izuzeće u pogledu saslušanja djece s posebnim potrebama.

3. Multidisciplinarni aspekti

Zaštitom djece upravljaju Vlada Republike Estonije, vijeće za zaštitu djece, Ministarstvo za socijalna pitanja, Odbor za socijalno osiguranje, guverneri pokrajina i lokalne vlasti na temelju funkcija navedenih u Zakonu o zaštiti djece.

4. Osposobljavanje stručnjaka

Osposobljavanje sudaca organizira Vijeće za pravosudno osposobljavanje koje djeluje u okviru Vrhovnog suda u skladu s estonskim Zakonom o sudovima. Estonska odvjetnička komora član je Vijeća odvjetničkih komora Europe, putem kojeg s drugim državama članicama komunicira o pitanjima osposobljavanja.

5. Najbolji interesi djeteta

Na interese djeteta odnose se brojni pravni akti. U [Zakonu o zaštiti djece](#) (članak 21.) utvrđuje se obveza osiguravanja da se najbolji interes djeteta smatra primarnom brigom.

6. Praćenje i izvršavanje odluka u postupcima u koje su uključena djeca

Budući da djeca nemaju poslovnu i postupovnu sposobnost, sud ih ne obavještava osobno o presudi i o izvršenju te presude. Nakon što presuda postane izvršiva, pravni zastupnik djeteta može podnijeti zahtjev za izvršenje sudskom izvršitelju. Smatra se da je odgovornost pravnog zastupnika djetetu prenijeti informacije o postupku izvršenja.

7. Pristup pravnim lijekovima

U Estoniji djecu koja sudjeluju u građanskim sudskim postupcima zastupaju njihovi pravni zastupnici za koje se pretpostavlja da djeluju u njihovu najboljem interesu. Stoga pravni zastupnici djeteta u načelu mogu, bez njegova pristanka, u ime djeteta dostavljati podneske i podnositi žalbe sudu. Međutim, iz zakonodavstva se može zaključiti da dijete može i samostalno sudu podnositi zahtjeve/žalbe. Općenito se očekuje da se pravni zastupnik djeteta uključi u taj postupak bez odlaganja. Kad je riječ o predstavkama u obiteljskim pitanjima, dijete staro 14 godina ili više koje u dovoljnoj mjeri razumije postupak ima pravo podnijeti žalbu protiv sudske odluke, a da ga pritom ne mora zastupati njegov pravni zastupnik.

8. Postupak za posvojenje, uključujući međunarodno posvojenje

Osoba koja želi posvojiti dijete podnosi zahtjev za posvojenje tijelima pokrajinske vlasti. Ako pokrajinska vlast smatra da su ispunjeni uvjeti potrebni za posvojenje, osoba koja želi posvojiti dijete sudu podnosi zahtjev za posvojenje. Zahtjev za posvojenje podnosi se sudu koji je nadležan u mjestu boravka djeteta koje se posvaja. Ako se boravište posvojitelja ili djeteta ne nalazi u Estoniji, sud ne odlučuje o posvojenju bez suglasnosti odbora za međunarodna posvojenja osnovanog u okviru Ministarstva za socijalna pitanja Republike Estonije. Dijete koje je navršilo deset godina može se posvojiti jedino uz njegov pristanak.

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Estoniji](#) (469 Kb) [en](#)

Posljednji put ažurirano: 31/07/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Grčka

1. Pravna i poslovna sposobnost djeteta

U Grčkoj je najniža dob za kaznenu odgovornost 15 godina. Dijete u dobi od 12 do 15 godina koje je počinilo kazneno djelo ima pravo podnijeti žalbu protiv upravne odluke; nakon što dijete navrší 17 godina, to pravo postaje njegovo isključivo pravo.

Najniža je dob u kojoj tužitelj može samostalno pokrenuti postupak pred sudom 15 godina za postupke koji se odnose na zaposlenje, 18 godina za postupke koji se odnose na azil, migracije, administrativne sankcije i zdravlje, 12 godina za okončanje postupka posvojenja, 16 godina za izvanparnične postupke i 18 godina za sve druge postupke, osim ako je djetetu priznata ograničena postupovna sposobnost.

2. Pristup prilagođenim postupcima

Na svakom prvostupanjskom i žalbenom sudu u Grčkoj djeluju kazneni sudac za maloljetnike, istražni sudac za maloljetnike i javni tužitelj za maloljetnike, a svi su specijalizirani za kaznene predmete koji uključuju maloljetnike. Sud za maloljetnike, koji čine kazneni suci za maloljetnike, odlučuje o predmetima koji uključuju maloljetne prijestupnike.

Nadalje, maloljetnike štite „društva za zaštitu maloljetnika” koja su uspostavljena u okviru svakog prvostupanjskog suda, a čije osoblje čine suci, tužitelji, sociolozi, nastavnici itd.

U okviru svakog prvostupanjskog suda i nekih žalbenih sudova uspostavljena su specijalizirana vijeća sudaca u području obiteljskog prava. Ti su suci specijalizirani za obiteljsko pravo u smislu da, kada djeluju u svojstvu sudaca u predmetima građanskog prava, odlučuju samo o predmetima obiteljskog prava. Te im se dužnosti dodjeljuju na razdoblje od dvije do četiri godine.

Kad je riječ o upravnom pravosuđu, nema posebnih odredbi ni ustanova za obiteljsko pravo i maloljetnike.

3. Multidisciplinarni aspekti

Socijalne službe i obiteljski sudovi blisko surađuju u svakoj fazi. Kako bi predmet došao do suca u naprednoj fazi, za suce se sastavljaju izvješća i održavaju se razgovori s psiholozima. Ako je to potrebno, sudac u svakom trenutku može zatražiti da vještak posebno ispita dijete i/ili djetetove roditelje kako bi se temeljito provjerili životni uvjeti i obiteljsko okruženje.

4. Osposobljavanje stručnjaka

U okviru osnovnog pravosudnog osposobljavanja za stjecanje kvalifikacija obiteljsko pravo ne obrađuje se zasebno od drugih područja prava. Međutim, obiteljsko pravo čini dio kontinuiranog osposobljavanja koje organiziraju tijela kao što su Nacionalna škola sudaca, Ministarstvo pravosuđa, odvjetničke komore, akademije itd. Suce i javne tužitelje specijalizirane u tom području potiče se na sudjelovanje u takvim aktivnostima za upoznavanje s tim područjem. Prekogranično osposobljavanje osigurava se putem uobičajenih organizacija (tj. putem Europske mreže za pravosuđno osposobljavanje i Akademije za europsko pravo) ili drugih tijela ili ustanova koje se bave pravosudnim osposobljavanjem na europskoj razini.

5. Najbolji interesi djeteta

Sve mjere koje je potrebno poduzeti i svi postupci koje primjenjuju državna tijela ili subjekti, uključujući sudove, moraju biti u skladu s načelom djelovanja u najboljem interesu djeteta. Na sudu je sudac odgovoran za postupanje u skladu s tim načelom u okviru svakog pojedinog predmeta.

6. Pristup pravnim lijekovima

Djeca se, kao i odraslima, daju sva prava i upoznaje ih se sa svim postupcima u koje ih sud može uključiti ako sudjeluju u kaznenom ili građanskom predmetu. Posebno kad je riječ o kaznenim postupcima, javni tužitelj nakon saslušanja djeteta može „zamrznuti” kazneni postupak ako bi se time moglo izbjeći nanošenje nepopravljive štete djetetovoj osobnosti.

7. Obiteljski život

U skladu s grčkim pravom osobe koje su zainteresirane za posvajanje djeteta moraju podnijeti zahtjev prvostupanjskom sudu koji je nadležan u mjestu boravka djeteta kako bi se posvojenje moglo zakonski proglasiti. Kako bi podnositelji zahtjeva posvojili dijete, biološki roditelji tog djeteta moraju za to dati pristanak pred sućem u sućevu kabinetu. Dijete koje se posvaja, a koje je navršilo 12 godina, isto tako mora dati pristanak. Svjedok na sudskoj raspravi mora svjedočiti o tvrdnji da su podnositelji zahtjeva sposobni odgovoriti na njegova uzimajući u obzir, među ostalim, razinu obrazovanja i financijska sredstva podnositelja zahtjeva. Isto vrijedi i za međunarodna posvojenja. Taj je postupak utvrđen u člancima 1542. i dalje grčkog Građanskog zakonika i u članku 800. grčkog Zakona o parničnom postupku.

Razlikujemo posvojenja maloljetnika i posvojenja odraslih. Posvojenja odraslih iznimni su slučajevi i odnose se samo na srodnike do četvrtog stupnja (tj. rođake) (članak 1579. grčkog Građanskog zakonika). Osim toga, odrasle osobe u braku mogu se posvojiti samo uz pristanak njihova bračnog druga (članak 1583. grčkog Građanskog zakonika).

Višečlani prvostupanjski sud nadležan u mjestu boravka djeteta odlučuje u sudskim postupcima koji se odnose na posvojenja unutar države i međunarodna posvojenja (članak 800. Zakona o parničnom postupku). Posebno kad je riječ o međunarodnim posvojenjima, uspostavljeno je i Središnje tijelo za međudržavna posvojenja koje je u nadležnosti grčkog Ministarstva rada (članak 19. Zakona 3868/2010).

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Grčkoj](#) (326 Kb)

Posljednji put ažurirano: 25/04/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Španjolska

U članku 12. španjolskog Ustava utvrđeno je da se punoljetnost u Španjolskoj stječe s 18 godina. U Španjolskoj se maloljetnicima/djecom smatraju sve osobe mlađe od 18 godina.

1. Pravna i poslovna sposobnost djeteta

Najniža dob u kojoj tužitelji mogu samostalno pokrenuti sudski postupak u Španjolskoj iznosi 18 godina.

Samo emancipirana djeca mogu sama podnijeti tužbu. Emancipacija općenito nastupa u dobi od 18 godina ili se može steći u dobi od 16 godina na temelju odobrenja suda, dopuštenja roditelja ili sklapanja braka. U nekim se regijama emancipacija može steći u dobi od 14 godina.

U skladu sa Zakonom o kaznenoj odgovornosti maloljetnika, najniža dob za kaznenu odgovornost u Španjolskoj iznosi 14 godina. Mjere koje se primjenjuju na djecu mlađu od najniže dobne granice za kaznenu odgovornost (koja u Španjolskoj iznosi 14 godina) dobrovoljne su ili su u domeni stavljanja pod skrbništvo.

2. Pristup prilagođenim postupcima

Sudovi za maloljetnike: specijalizirani sudovi, koji se nazivaju *Juzgados de menores*, odlučuju u predmetima koji se odnose na kaznena djela i prekršaje koje su počinile osobe u dobi od 14 do 18 godina, u skladu s Organskim zakonom 5/2000 od 12. siječnja o kaznenoj odgovornosti maloljetnika. Kazneni postupak protiv djeteta koje je počinilo kazneno djelo provode specijalizirani suci/tužitelji.

Za obranu zakonskih prava maloljetnika odgovoran je Ured javnog tužitelja. Mjere koje se mogu poduzeti protiv maloljetnih počinitelja kaznenih djela u dobi od 14 do 18 godina obuhvaćene su posebnim zakonom (Organski zakon 5/2000 od 12. siječnja o kaznenoj odgovornosti maloljetnika).

Ako je počinitelj mlađi od 14 godina, ne primjenjuje se navedeni Organski zakon o kaznenoj odgovornosti maloljetnika, nego posebni članci Građanskog zakonika i ostali postojeći propisi.

Kada je riječ o predmetima koji uključuju djecu kao žrtve ili svjedoke, a koje rješavaju redovni sudovi, zakonom su propisane posebne zaštitne mjere u skladu s dobi djeteta. Na primjer, iskaze najranjivije djece uzima specijalizirani psiholog i oni se snimaju kako bi se izbjeglo to da ih djeca moraju ponoviti na sudu te se u svakom slučaju izbjegava vizualni kontakt djeteta i navodnog počinitelja.

Građansko pravosuđe: o tužbama djece u skladu s građanskim postupovnim pravom odlučuju redovni građanski sudovi (*Juzgados de Primera Instancia*), a postoje i specijalizirani građanski sudovi koji odlučuju isključivo u obiteljskim stvarima i koji se nazivaju obiteljski sudovi (*Juzgados de Familia*).

Ured javnog tužitelja ima pravo sudjelovati u građanskim sudskim postupcima koji uključuju djecu ili osobe s invaliditetom dok im se ne imenuje skrbnik.

Iako maloljetnici općenito nemaju sposobnost za samostalno pokretanje građanskog postupka, Zakonom je predviđeno da ih treba saslušati ako neka mjera može utjecati na njihove interese, a oni imaju dostatnu razinu zrelosti, te, u svakom slučaju, ako su stariji od 12 godina.

U slučaju rastave ili razvoda sud u postupku uvijek uzima u obzir najbolji interes djeteta.

Upravni postupci koji uključuju djecu jesu sljedeći: zaštita djece, posvojenje, azil, migracije, zdravlje, obrazovanje, administrativne sankcije.

3. Pravne mjere i mjere politike za izbjegavanje nepotrebne odgode u rješavanju predmeta koji uključuju djecu

Općenito i u svim nadležnostima, kako bi se izbjegle odgode u postupcima koji uključuju maloljetnike, u Organskom zakonu 1/1996 od 15. siječnja o pravnoj zaštiti maloljetnika navodi se da će se u sudskim ili upravnim postupcima prednost dati pojavljivanju ili saslušanju maloljetnika pred sudom koje će se provoditi na način koji odgovara njihovoj situaciji i stupnju razvoja, uz pomoć, ako je potrebno, kvalificiranih stručnjaka ili vještaka, pri čemu će se štititi njihova privatnost i upotrebljavati jezik koji oni mogu razumjeti te primjenjivati pristupačni oblici prilagođeni njihovim okolnostima, uz istodobno obavješćivanje o sadržaju pitanja i posljedicama njihovih mišljenja te potpuno poštovanje svih postupovnih jamstava.

Kazneni predmeti: uspostavljene pravne mjere i mjere politike razlikuju se ovisno o okolnostima, odnosno ovisno o tome je li dijete žrtva ili počinitelj.

Građansko pravosuđe: tužitelji mogu od suda zatražiti izricanje mjera predostrožnosti. Djeca u pravilu ne mogu sama od suda zatražiti izricanje mjera predostrožnosti, nego im je potrebna pomoć njihovih pravnih zastupnika.

Kada obiteljski postupci uključuju djecu, mjere predostrožnosti (kao što su skrb, prehrana, posjeti, mjere financijske potpore itd.) općenito se poduzimaju prije donošenja presude u najboljem interesu uključene djece.

4. Posebni mehanizmi i postupci za pružanje potpore djeci te najbolji interes djeteta

Španjolsko zakonodavstvo sadržava određene važne odredbe kojima se jačaju mjere za lakše ostvarivanje prava maloljetnika i uspostavlja odgovarajući pravni okvir u pogledu *stranih maloljetnika* kojim se, kada je riječ o onima koji se nalaze u Španjolskoj i neovisno o njihovu administrativnom statusu, priznaju njihova prava na obrazovanje, zdravstvenu zaštitu i socijalne usluge pod istim uvjetima koji se primjenjuju na maloljetnike koji su državljani Španjolske. Kada je riječ o zaštiti maloljetnika za koju su odgovorna javna tijela, priznavanje njihova svojstva osiguranika u pogledu zdravstvene zaštite obavlja se po službenoj dužnosti.

Javna tijela obvezna su ranjivim skupinama, kao što su maloljetnici bez pratnje, djeca kojima je potrebna međunarodna zaštita, djeca s invaliditetom i djeca koja su žrtve seksualnog zlostavljanja, seksualnog iskorištavanja, dječje pornografije ili trgovine ljudima, osigurati zaštitu i poštovanje njihovih prava utvrđenih zakonom.

U Zakonu o pravnoj zaštiti maloljetnika kao vodeće načelo upravnog djelovanja navodi se zaštita djece od svih oblika nasilja, među ostalim nasilja u obitelji, rodno uvjetovanog nasilja, trgovine ljudima i genitalnog sakaćenja žena. Zaštita djece koja su žrtve nasilja u obitelji jedan je od stupova novog Zakona o zaštiti djece i adolescenata koji je objavljen 28. srpnja 2015.

Za zaštitu djece nadležni su uredi za pomoć žrtvama kao jedinice podređene Ministarstvu pravosuđa ili autonomnim zajednicama. Ti uredi provode pojedinačnu procjenu žrtava kako bi se utvrdile njihove posebne potrebe u pogledu zaštite i pružila pomoć žrtvama u pravnim, psihološkim i socijalnim pitanjima radi smanjivanja primarne i izbjegavanja sekundarne viktimizacije. Pružaju se posebne usluge potpore za djecu.

Kad je riječ o sudjelovanju djece u sudskim postupcima, u španjolskom zakonodavstvu maloljetnicima se priznaje pravo na saslušanje u svakom predmetu, bez diskriminacije na temelju dobi, invaliditeta ili bilo kojih drugih okolnosti, u svim obiteljskim, upravnim i sudskim postupcima te postupcima mirenja koji utječu na njih i koji dovode do odluke koja utječe na njihovu osobnu, obiteljsku ili socijalnu situaciju, pri čemu se uzimaju u obzir njihova mišljenja ovisno o njihovoj dobi i zrelosti. Stoga se informacije kojima se omogućuje ostvarivanje tog prava djeci moraju pružiti na njima razumljivom jeziku i u jednostavnim oblicima koji su prilagođeni njihovim okolnostima.

Budući da je načelo „najboljeg interesa djeteta” prioritet, uzimajući u obzir materijalno pravo, opće načelo tumačenja i postupovna pravila, španjolskim zakonodavstvom (Zakon o pravnoj zaštiti maloljetnika) zahtijeva se donošenje svake mjere u interesu djeteta te zaštitnih mjera, posebno u pogledu zaštite privatnosti djeteta.

Riječ je o općem shvaćanju da se najbolji interes svakog djeteta mora ocijeniti i utvrditi pojedinačno za svako dijete, uzimajući u obzir sve okolnosti koje se na njega odnose.

Definicija i kriteriji kojima se određuje najbolji interes djeteta uređeni su i detaljno opisani u članku 2. Zakona o pravnoj zaštiti maloljetnika.

5. Praćenje izvršenja odluka u postupcima u koje su uključena djeca

Dijete kao počinitelj: krajnji cilj kaznenih propisa koji se odnose na djecu njihovo je ponovno uključivanje u društvo. Obrazovne mjere i specijalizirano osoblje moraju olakšati to ponovno uključivanje u društvo. Osiguravanje pravosuđa prilagođenog djeci nakon dovršetka sudskog postupka u velikoj je mjeri u nadležnosti autonomnih zajednica, koje imaju primarnu odgovornost u pogledu potrebnih mjera rehabilitacije, rada za opće dobro ili obrazovanja.

Dijete kao žrtva: djeci koja su žrtve kaznenih djela pružaju se socijalne usluge prilagođene njihovu konkretnom slučaju.

Građansko pravosuđe

Djeca mogu biti stranke u građanskim sudskim postupcima i stoga ih se obavješćuje o svakoj sudskoj odluci te mogu zatražiti izvršenje sudske presude, a sve to odvija se preko njihovih pravnih zastupnika (jer djeca nemaju pravnu i poslovnu sposobnost za poduzimanje radnji), osim ako su emancipirana.

Kao tuženik: djeca mogu biti odgovorna za povredu ugovora koje su sklopila i za koje odgovaraju svojom imovinom.

6. Pristup pravnim lijekovima

Važno je napomenuti da je, u skladu sa španjolskim pravom, režim pristupa pravnim sredstvima, kao što su mjere za zaštitu prava djeteta u slučaju sukoba interesa s roditeljima, jednak u svim nadležnostima.

Kazneno pravosuđe

Pravo na naknadu štete u slučaju odluke o odustajanju od kaznenog progona: u Španjolskoj (Zakon 4/15) postoji vrlo širok pravni okvir za zaštitu maloljetnih žrtava.

Sva djeca imaju pravo na primanje informacija, podnošenje pritužbe, žalbe ili zahtjeva za pokretanje postupka sudskog preispitivanja te traženje odštete /naknade tijekom ili nakon kaznenog postupka u kojem dijete sudjeluje kao žrtva. Svakom djetetu koje nema sredstava priznaje se pravo na besplatnu pravnu pomoć.

Građansko pravosuđe

Za obranu svojih prava i jamstava, dijete može:
zatražiti zaštitu i skrbništvo od nadležnog javnog tijela
obavijestiti javnog tužitelja o situacijama
podnositi pritužbe pravobranitelju
zatražiti dostupne socijalne resurse javnih uprava
zatražiti pravnu pomoć i imenovanje odvjetnika po službenoj dužnosti
podnositi pojedinačne pritužbe Odboru za prava djeteta.
U slučaju sukoba interesa zakonom je propisano imenovanje sudskog skrbnika.
Prigovor na upravne odluke o zaštiti maloljetnika može se podnijeti građanskom sudu.

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Španjolskoj](#) (606 Kb) [en](#)

Posljednji put ažurirano: 17/01/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Francuska

1. Pravna i poslovna sposobnost maloljetnika

U skladu s francuskim pravom maloljetnici mlađi od 18 godina nemaju pravnu ni poslovnu sposobnost. Pri ostvarivanju njihovih prava moraju ih zastupati pravni zastupnici (obično njihovi roditelji). Maloljetnici moraju sudjelovati u svim odlukama koje se na njih odnose i koje utječu na njih, ovisno o njihovoj dobi i sposobnosti rasuđivanja.

2. Pristup prilagođenim postupcima

Za predmete koji uključuju maloljetnike odgovorno je specijalizirano osoblje, posebno specijalizirani suci suda za maloljetnike. Uprava za sudsku zaštitu mladih (*Protection judiciaire de la jeunesse*) i ovlaštene udruge mogu intervenirati tijekom postupaka koji uključuju maloljetnike.

Zakonom je propisano da maloljetnik može pokrenuti spor protiv svojih roditelja. U tom slučaju neovisna osoba može biti imenovana kao *ad hoc* administrator.

U kaznenim stvarima maloljetnici imaju pravo savjetovati se s odvjetnikom bez dopuštenja roditelja. Pravna pomoć pruža se besplatno. Odvjetnici se smatraju prvom točkom pristupa informacijama te maloljetnicima pružaju potporu i zaštitu. Odvjetnici mogu zatražiti da se presuda donese na zatvorenoj sjednici, da maloljetnik bude smješten tako da ne vidi optuženu osobu, da se bilo koji dodatni liječnički pregled zamijeni pregledom spisa te da se ne provedu određene istražne radnje (npr. suočavanje).

– **Ako je maloljetnik tuženik ili stranka u postupku** te dođe do povrede nekog od njegovih prava, postupak ili pritvor mogu se poništiti. Maloljetnici (stariji od deset godina) mogu se zadržati u pritvoru pod nadzorom posebno osposobljenih stručnjaka u objektima rezerviranim za maloljetnike.

– **Ako je maloljetnik svjedok** u postupku, suci i službenici kriminalističke policije moraju uzeti u obzir njegovu ranjivost. Maloljetnici mlađi od 16 godina ne moraju polagati prisegu pred sudom.

– **Maloljetnici koji su žrtve dobivaju posebnu zaštitu.** Nadalje, ako je maloljetnik tužitelj u građanskom postupku, može zahtijevati naknadu pretrpljene štete. Ako je osuđeni počinitelj nesolventan, žrtva može dobiti naknadu od **jamstvenog fonda** (ovisno o okolnostima), Odbora za naknadu štete žrtvama kaznenih djela (CIVI) i/ili Službe za pomoć pri naplati naknade žrtvama kaznenih djela (SARVI).

U građanskim stvarima maloljetnike općenito mora zastupati njihov pravni zastupnik. U slučaju sukoba interesa između maloljetnika i njegovih roditelja imenuje se administrator. Roditelji imaju rok od 15 dana za podnošenje žalbe protiv imenovanja administratora.

U određenim situacijama zakonom je izričito propisano da maloljetnici mogu djelovati samostalno (posebno kada je riječ o ugroženim maloljetnicima u pogledu pomoći u rehabilitaciji, zahtjevima za davanje izjave pod prisegom radi utvrđivanja roditeljstva, zahtjevima za emancipaciju te zahtjevima za utvrđivanje državljanstva stranih maloljetnika bez pratnje).

3. Zakoni i mjere za skraćivanje rokova u predmetima koji uključuju maloljetnike

U kaznenim stvarima javni tužitelj može naložiti neposredno pojavljivanje maloljetnika pred sudom za maloljetnike kako bi se osiguralo da se sudska rasprava održi u roku od deset dana do dva mjeseca. Taj je postupak moguć samo ako ispitivanje činjenica više nije potrebno, kada je riječ o određenim kaznenim djelima i ovisno o dobi maloljetnika i predviđenoj kazni. Nadalje, ranijim pojavljivanjem omogućuje se javnom tužitelju da naloži održavanje rasprave pred sudom za maloljetnike u roku od jednog do tri mjeseca.

U građanskim stvarima ne postoji posebna odredba za ubrzanje prvostupanjskog postupka u predmetima koji uključuju maloljetnike, ali ako je protiv odluke suda za maloljetnike podnesena žalba, zakonom je propisano da se predmet rješava po hitnom postupku.

4. Posebni mehanizmi i postupci za pružanje potpore djeci te najbolji interes djeteta

Interesi maloljetnika središnje su pitanje u sudskim postupcima koji uključuju djecu. U zakonu se često navodi da suci svoje odluke moraju obrazložiti na temelju osnovnih kriterija zaštite interesa djece. Moraju uzeti u obzir obiteljsku, socijalnu i ekonomsku situaciju djeteta te izraženo mišljenje. Međutim, ne postoje protokoli ili smjernice u kojima je utvrđen najbolji interes djeteta.

U kaznenim stvarima regionalne vlasti upozoravaju pravosuđno tijelo kada je riječ o djetetu koje je žrtva zlostavljanja ili se pretpostavlja da je žrtva zlostavljanja. Ako je maloljetnik žrtva seksualnog zlostavljanja, javni tužitelj mora odmah obavijestiti suca za maloljetnike i zatražiti pružanje pomoći u rehabilitaciji.

Obveze čuvanja profesionalne tajne ne primjenjuju se u slučajevima zlostavljanja ili zanemarivanja maloljetnika. Različita kaznena djela čije su žrtve maloljetnici imaju dulje rokove zastare koji počinju teći nakon što žrtva postane punoljetna. Sudske rasprave koje uključuju maloljetnika kao optuženu osobu moraju se održavati na zatvorenim sjednicama. Objavljivanje sadržaja sudskih rasprava zabranjeno je.

Kada je riječ o građanskim stvarima, ako je maloljetnik ugrožen, sudac za maloljetnike odgovoran je za pružanje pomoći u rehabilitaciji. Nadalje, Građanskim zakonikom daju se široke ovlasti sucima za maloljetnike koji moraju voditi „posebnu brigu o zaštiti interesa djece”.

5. Izvršenje odluka koje se odnose na maloljetnike

U kaznenim stvarima roditelji i odvjetnik maloljetnika izravno su uključeni u provedbu svake mjere. Sudac za maloljetnike ili istražni sudac u fazi istrage može naložiti niz mjera (za maloljetnike u dobi od 10 do 18 godina: mjere smještaja u odgojnu ustanovu, probacijske mjere, naknadu štete, dnevne aktivnosti; za maloljetnike u dobi od 13 do 18 godina: istražni zatvor, sudski nadzor te kućni pritvor uz elektronički nadzor).

Sud za maloljetnike može u presudi naložiti predaju maloljetnika u dobi od 10 do 18 godina njihovoj obitelji, naknadu štete, odgodu s rokom kušnje, dnevne aktivnosti, mjere smještaja u odgojnu ustanovu ili sudsku zaštitu. Za maloljetnike u dobi od 13 do 18 godina sud može izdati i ukor ili upozorenje, naložiti naknadu štete, dnevnu aktivnost (koja se za maloljetnike u dobi od 16 do 18 godina sastoji od rada za opće dobro), probacijske mjere ili sudsku zaštitu.

Maloljetnicima u dobi od 10 do 18 godina mogu se izreći sljedeće kazne: zabrana odlaska na određena mjesta, zabrana sastajanja s određenim osobama,

smještaj u odgojnu ustanovu i, u krajnjem slučaju i za **maloljetnike starije od 13 godina**, kazna zatvora (u odjelu za maloljetnike centra za pritvor ili u ustanovi za maloljetne prijestupnike; moraju biti prisutni specijalizirani odgojitelji).

Kada je riječ o građanskim stvarima, odluke o roditeljskoj odgovornosti, naknadi za uzdržavanje ili zaštiti ugroženih maloljetnika odmah su izvršive. Ovisno o sposobnosti rasuđivanja maloljetnika, u većini slučajeva roditelji moraju izvršiti presudu. U slučaju sukoba s roditeljima i u predmetima u kojima sud prethodno nije već odlučio o tom pitanju (npr. imenovanjem skrbnika), administrator će biti odgovoran za izvršenje mjera u interesu maloljetnika.

6. Posvojenje

Posvojenje uključuje nekoliko faza: dobivanje odobrenja, uparivanje i povezivanje djeteta i posvojitelja te pravni postupak kojim se uspostavlja odnos roditelj-dijete. U Francuskoj postoje dvije vrste posvojenja: jednostavno posvojenje (zadržavanje izvornog odnosa roditelj-dijete) i potpuno posvojenje (samo za djecu mlađu od 15 godina: zamjena izvornog odnosa roditelj-dijete odnosom s posvojiteljima).

U oba je slučaja nadležan Visoki sud (*Tribunal de Grande Instance*), a posvojenje se može odobriti samo ako je to u interesu maloljetnika. Maloljetnici stariji od 13 godina moraju pristati na posvojenje.

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Francuskoj](#) (749 Kb)

Posljednji put ažurirano: 30/07/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Hrvatska

Poslovna sposobnost djeteta

Djeca u Hrvatskoj imaju poslovnu sposobnost (sposobnost da imaju prava i obveze) i stranačku sposobnost (sposobnost da budu stranka u postupku: tužitelj ili okrivljenik). Djeca imaju sposobnost poduzimanja pravnih radnji (sklapanje ugovora i stvaranje pravnih učinaka obično stečenih u dobi od 18 godina) prije navršanih 18 godina u slučaju sklapanja braka ili ako postanu roditelji (u dobi od 16 godina), ili u slučajevima sklapanja ugovora o radu (u dobi od 15 godina).

Pristup posebnim postupcima

Mjerodavni dionici uključeni u **kazneni postupak** sa sudjelovanjem djece su:

pravobranitelj za djecu

posebni policijski službenici u Ministarstvu unutarnjih poslova, osposobljeni za rad s djecom žrtvama i počiniteljima kaznenih djela;

sudovi i suci za mladež u kaznenom postupku koji uključuje djecu;

državni odvjetnik za mladež u državnom odvjetništvu;

posebni odvjetnici za postupke u koje su uključena djeca, koje imenuje predsjednik suda po potrebi s popisa Hrvatske odvjetničke komore (obično kao branitelji);

socijalni radnici koji imaju veliku ulogu u kaznenom postupku koji uključuje djecu;

posebne klinike i bolnice za djecu;

brojne specijalizirane nevladine organizacije, ne-pravni stručni suradnici (na sudovima za mladež i državno odvjetništvo), volonteri itd.

Sudjelovanje djece i maloljetnika (u dobi do 23. godine) u sudskim postupcima, u slučajevima kada su isti počinitelji kaznenog djela, uređeno je Zakonom o sudovima za mladež.

Općinski sudovi provode parnične postupke, uključujući i one u koje su uključena djeca jer nisu ustanovljeni posebni sudovi koji bi donosili odluku isključivo u sporovima koji uključuju djecu i maloljetnike. Općinski sudovi su nadležni u prvom stupnju za donošenje odluka vezanih uz uzdržavanje, postojanje ili nepostojanje braka, poništenje braka i razvod braka, utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili majčinstva, skrbništvo nad djecom i roditeljsku skrb.

Centri za socijalnu skrb su tijela javne vlasti koja djeluju s ciljem zaštite i potpore djeci i imaju mogućnost utjecaja na sudske odluke. U sudskim postupcima centri za socijalnu skrb mogu imati pravni status stranke, a mogu sudjelovati i kao umješaci u postupku. Budući da imaju značajnu ulogu u zaštiti djece u sudskim postupcima, ti centri imaju različite mogućnosti za zastupanje najboljih interesa djece.

Pravobranitelj za djecu je neovisno tijelo odgovorno isključivo Saboru u cilju zaštite, praćenja i promicanja prava i interesa djece.

Posebni sudovi ili institucije koji se bave isključivo pitanjima prava djece i maloljetnika u upravnim postupcima nisu osnovani. Postojeći upravni sudovi su sudovi s općom nadležnošću za rješavanje svih upravnih sporova, uključujući i one u koje su uključena djeca i maloljetnici.

Sva nadležna tijela uključena u potencijalne kaznene postupke vezane uz dijete ili maloljetnika u svojstvu okrivljenika ili žrtve moraju hitno postupiti kako bi što prije mogli dovršiti svoje aktivnosti. Prema Zakonu o sudovima za mladež kazneni postupak prema maloljetniku, protiv mlađeg punoljetnika i u predmetima kaznenopravne zaštite djece je hitan, te se početak postupanja i donošenje relevantnih odluka trebaju odvijati bez nepotrebnog kašnjenja.

Naime, sudski postupci protiv maloljetnih prijestupnika, istrage i postupci policije i državnih odvjetnika su hitni.

Odgode u izvršenju sankcija protiv maloljetnika svode se na minimum i dužnost je suda da donese odluku o pokretanju postupka bez nepotrebnog kašnjenja nakon što je sudska odluka postala pravomoćna i nema pravnih prepreka za njezino izvršenje.

Postupci u kojima se odlučuje o osobnim pravima djeteta su hitni, te se prvo ročište održava u roku od petnaest dana od dana pokretanja postupka. Rješenje o donošenju privremenih mjera, izvršenju roditeljske skrbi i ostvarenju osobnog odnosa s djetetom, kao i rješenje o predaji djeteta donosi se i dostavlja se u roku od trideset dana od dana pokretanja postupka. Drugostupanjski sud donosi i donosi odluku u roku od trideset dana od dana primitka žalbe.

Sukladno Zakonu o kaznenom postupku, žrtva - dijete ili maloljetnik - ima pravo biti saslušana, ima pravo svjedočiti, kao i sudjelovati u kaznenom postupku.

Također, dijete ili maloljetnik ima pravo biti informiran o relevantnim činjenicama, predlagati dokaze u vezi s kaznenim djelom i kaznenim postupkom, kao i uložiti pravni lijek. U tom smislu imaju pravo postavljati pitanja osumnjičenicima, svjedocima i vještacima tijekom sudskih sjednica i podnijeti svoje očitovanje i objašnjenja u svezi s njihovim svjedočenjem.

U praksi, ocjena najboljih interesa djeteta smatra se mišljenje stručnjaka uključenih u postupke zaštite djeteta, koji ujedno mogu sudu predložiti mjeru zaštite djeteta. Procjena najboljeg interesa djeteta temelji se na načelima i metodama rada socijalnih radnika, psihologa, učitelja, nastavnika i drugih.

Radi usklađenja s odredbama Europske konvencije o pravima djeteta, sud može imenovati posebnog zastupnika djetetu u slučaju kada nositelj roditeljske odgovornosti nije ovlašten zastupati dijete zbog sukoba interesa. Takav zastupnik obično je odvjetnik koji ima relevantno iskustvo u postupcima koji uključuju djecu. Posebni zastupnici mogu biti imenovani u određenim sudskim postupcima, kao što je određivanje pritvora nad djetetom ili maloljetnikom, u slučajevima razvoda braka i posvojenja, kao i u slučajevima koji se odnose na zaštitu osobnih prava i interesa djece.

Zaštita najboljih interesa djeteta je jedno od načela sadržanih u Ustavu RH, u kojem se, između ostalog, navodi da roditelji snose odgovornost za odgoj, dobrobit i obrazovanje svoje djece te su odgovorni za ostvarivanje prava svoje djece na pun i skladan osobni razvoj. Država mora prema relevantnim zakonima posvetiti posebnu brigu siročadi i maloljetnicima koje su zanemarili njihovi roditelji, a svatko ima dužnost zaštititi dijete i obavijestiti nadležna tijela o mogućoj šteti koja je nanesena djetetu. Mladi, majke i osobe s invaliditetom imaju pravo na posebnu zaštitu na poslu. Svatko bi trebao imati pristup obrazovanju pod jednakim uvjetima. Obvezno obrazovanje je besplatno, u skladu sa zakonom.

Nadzor nad izvršenjem odluka u postupcima u koje su uključena djeca

Hrvatska je usvojila Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje.

Svrha navedenog Zakona je propisivanje:

uvjeta da izvršenje sankcija za kaznena djela djeteta/maloljetnika u svojstvu počinitelja u kaznenim postupcima, posebice provedbu odgojnih mjera, izdržavanja maloljetničkog zatvora i provođenje mjera osiguranja; i

uvjeta da izvršenje sankcija za prekršaje počinjene od strane djeteta/maloljetnika.

Predstavnici nadležnog centra za socijalnu skrb imaju značajnu ulogu u osiguravanju odgovarajućeg postupanja prema prijestupnicima-djeci/maloljetnicima. Centar za socijalnu skrb također je odgovoran za pozivanje i upućivanje djeteta na provođenje bilo kakve odgojne mjere i pružanje svih potrebnih informacija i podrške. Svrha je odgojnih mjera da se pružanjem zaštite, brige, pomoći i nadzora te osiguranjem opće i stručne naobrazbe maloljetnog počinitelja kaznenog djela utječe na njegov odgoj, razvijanje njegove cjelokupne ličnosti i jačanje njegove osobne odgovornosti radi suzdržavanja od ponovnog činenja kaznenih djela.

Vrste odgojnih mjera su: sudski ukor, posebne obveze (da se ispriča oštećeniku, da prema vlastitim mogućnostima popravi štetu nanесenu kaznenim djelom, da redovito pohađa školu, da ne izostaje s radnog mjesta, da se osposobljava za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima, da prihvati zaposlenje i u njemu ustraje, da raspolaže prihodima uz nadzor i savjet voditelja odgojne mjere, da se uključi u rad humanitarnih organizacija ili u poslove komunalnog ili ekološkog značenja, da se suzdrži od posjećivanja određenih lokala, odnosno priredaba i kloni društva određenih osoba koje na njega štetno utječu, da se, uz suglasnost maloljetnikova zakonskog zastupnika, podvrgne stručnom medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti, da se uključi u pojedinačni ili skupni psihosocijalni tretman u savjetovalištu za mlade, da sudjeluje na tečajevima za stručno osposobljavanje, da bez posebnog odobrenja centra za socijalnu skrb ne može trajnije napustiti mjesto prebivališta ili boravišta, da se radi provjere znanja prometnih propisa uputi u nadležnu ustanovu za osposobljavanje vozača, da se ne približava ili da ne uznemirava žrtvu ili druge obveze), pojačana briga i nadzor, pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi, upućivanje u disciplinski centar, upućivanje u odgojnu ustanovu, upućivanje u odgojni zavod, upućivanje u posebnu odgojnu ustanovu.

Maloljetnički zatvor je kazna lišenja slobode s posebnostima u odnosu na uvjete izricanja, trajanje, svrhu i sadržaj sankcije. Maloljetnički se zatvor može izreći starijem maloljetniku (maloljetnik koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio šesnaest, a nije navršio osamnaest godina života) za kazneno djelo za koje je u zakonu propisana kazna zatvora tri godine ili teža kazna, kad s obzirom na narav i težinu djela i visoki stupanj krivnje ne bi bilo opravdano izreći odgojnu mjeru, već je potrebno kažnjavanje.

Djecu ili maloljetnike koji nemaju poslovnu sposobnost zastupaju njihovi zakonski zastupnici, od kojih ujedno zaprimaju informacije o sudskim odlukama i izvršenju sankcija.

Tijekom provođenja postupaka izvršenja sudovi su ovlašteni za određivanje zaštitnih mjera radi osiguranja zaštite djece ili maloljetnika od nepotrebnih povreda nakon provedbe izvanparničnog postupka. Zaštitne mjere su: ograničenje neodgovarajućeg ili ograničenog kontakta s roditeljem, bračnim drugom, djedom, bakom, bratom ili sestrom djeteta (ili polubratom ili polusestrom).

Pristup pravnim lijekovima

a) Kazneni postupak

Svatko ima pravo podnijeti žalbu protiv presude nadležnog suda prema važećim odredbama Zakona o kaznenom postupku. Ukoliko su djeca ili maloljetnici oštećenici kaznenog djela, ovlašteni su, uz državnog odvjetnika, okrivljenika i branitelja, podnijeti žalbu na presudu prvostupanskog suda. Oštećenik može pobijati presudu zbog odluke suda o njegovim troškovima kaznenog postupka i odluke o imovinskopравnom zahtjevu, ali ako je državni odvjetnik preuzeo progon od oštećenika kao tužitelja, oštećenik može podnijeti žalbu zbog svih osnova zbog kojih se presuda može pobijati.

Protiv presude kojom je maloljetniku izrečena kazna, protiv rješenja kojim je maloljetniku izrečena odgojna mjera i protiv rješenja o obustavi postupka mogu podnijeti žalbu sve osobe koje imaju pravo na žalbu protiv presude i to u roku od osam dana od dana primitka presude, odnosno rješenja. Branitelj, državni odvjetnik, bračni drug, srodnik u uspravnoj liniji, posvojitelj, skrbnik, brat, sestra i udomitelj mogu podnijeti žalbu u korist maloljetnika i protiv njegove volje. Drugostupanski sud može preinačiti odluku suda prvoga stupnja izricanjem teže sankcije maloljetniku samo ako je to predloženo u žalbi.

b) Parnični postupak

Djeca ili maloljetnici uključeni u sudski postupak imaju pravo podnijeti prigovor, žalbu ili tužbu u skladu s općim odredbama Zakona o parničnom postupku i Zakona o obveznim odnosima.

Kako djeca ili maloljetnici, u pravilu, nemaju poslovnu sposobnost, to njihovi roditelji ili skrbnici poduzimaju određene radnje u njihovo ime i za njihov račun kao njihovi zakonski zastupnici. Zakonski zastupnik djeteta ima pravo poduzimati sve radnje u postupku u ime djeteta, uključujući i podnošenje žalbe. Žalba se može podnijeti protiv presuda prvostupanskih sudova, te se podnošenjem istih odgađa izvršenje sudskih odluka. Žalba se podnosi zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, nepravilno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te pogrešne primjene materijalnog prava. Za podnošenje žalbe protiv presude prvostupanskog suda u parničnim postupcima obično se određuje rok od 15 dana od dana zaprimanja presude.

Posvajanje

Obiteljskim zakonom propisano je posvajanje kao poseban oblik obiteljsko-pravnog zbrinjavanja i zaštite djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi, čime se stvara trajni odnos roditelja i djeteta, te posvojitelj djeteta stječe pravo na roditeljsku skrb. Posvojitelj treba imati hrvatsko državljanstvo (iznimno strani državljanin ako je to od posebnog interesa za dijete), te mora biti osoba starija od 21 godine i najmanje 18 godina stariji od posvojenog djeteta. Bračni parovi, kao i izvanbračni drugovi imaju pravo zajedno posvojiti dijete, jedan supružnik / izvanbračni drug ako je drugi supružnik / izvanbračni drug roditelj ili posvojitelj, uz suglasnost drugog supružnika / izvanbračnog druga, kao i osoba koja nije u braku ili izvanbračnoj zajednici.

Posvajanje je moguće zasnovati do osamnaeste godine života djeteta, a dijete može biti posvojeno ako ispunjava zakonske uvjete za posvajanje i ako je posvajanje u skladu s dobrobiti djeteta. Dijete koje je navršilo 12 godina mora dati pismenu suglasnost za posvajanje.

Postupak posvajanja provodi centar za socijalnu skrb u mjestu stalnog ili privremenog boravka osoba koje namjeravaju posvojiti.

Ako je posvojitelj ili dijete stranac, posvajanje se može zasnovati samo uz prethodno odobrenje ministarstva nadležnog za socijalnu skrb.

Posljednji put ažurirano: 22/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Cipar

1. Pravna i poslovna sposobnost djeteta

U Cipru najniža dob za kaznenu odgovornost iznosi 14 godina. Najniža dob u kojoj tužitelj može samostalno pokrenuti sudski postupak u svim vrstama predmeta iznosi 18 godina.

2. Pristup prilagođenim postupcima

2.1. Kazneno pravosuđe

Općenito, dijete nema pravnu i poslovnu sposobnost za pokretanje tužbenog postupka i stoga tužbu može podnijeti samo preko svojih roditelja/skrbnika. Kad je riječ o sudovima, kaznene predmete u kojima je dijete žrtva trenutno rješavaju redovni kazneni sudovi. Međutim, određeni zakoni sadržavaju posebne odredbe o zaštiti djece koja su žrtve/svjedoci.

2.2. Građansko pravosuđe

Ne postoje specijalizirane ustanove koje se bave djecom u građanskim sudskim postupcima.

2.3. Upravno pravosuđe

Služba za socijalnu skrb Ministarstva rada, socijalne skrbi i socijalnog osiguranja pruža usluge zaštite i potpore djeci tijekom cijelog sudskog postupka. Pri pružanju usluga i provedbi politika služba za socijalnu skrb prije svega uzima u obzir najbolji interes djeteta.

2.4. Postojeće pravne mjere i mjere politike za izbjegavanje nepotrebne odgode u rješavanju predmeta koji uključuju djecu

Ne postoje rokovi u kojima se građanski sudski postupak mora pokrenuti ili okončati, neovisno o tome je li riječ o djetetu ili odrasloj osobi.

U redovnim građanskim predmetima sudovi će pokušati dati prednost predmetima koji uključuju djecu koliko je to moguće, uzimajući u obzir veliki broj predmeta. Svaki zatraženi privremeni nalog rješavat će se bez nepotrebne odgode.

2.5. Posebni mehanizmi za pružanje potpore djeci

U građanskim sudskim postupcima ne postoje mehanizmi kojima se osigurava da su prostorije suda prikladne za djecu, a ne nude se ni psihološka ili druga potpora, osim ako je utvrđena posebna potreba za takvom potporom.

Ne postoje propisi kojima se zahtijeva da se sudske rasprave prilagode djetetovoj sposobnosti praćenja i koncentracije. Ako se tijekom suđenja trebaju predočiti slike ili drugi materijali koji se mogu smatrati štetnima za dijete, sudac može naložiti odvođenje djeteta iz sudnice. Jedina je zaštitna mjera u građanskom postupku suđenje iza zatvorenih vrata.

3. Multidisciplinarni aspekti

U slučajevima nasilja u obitelji služba za socijalnu skrb surađuje sa svim drugim relevantnim službama u skladu s priručnikom za međuresorne postupke koji je 2002. odobrilo Vijeće ministara. U slučajevima seksualnog zlostavljanja djece služba za socijalnu skrb surađuje s drugim relevantnim službama, pri čemu se primjenjuje multidisciplinarni pristup.

4. Osposobljavanje stručnjaka

Ciparska policijska akademija, odnosno obrazovna ustanova ciparske policije, održava predavanja o postupanju u predmetima koji uključuju maloljetnike na svim razinama policijskog osposobljavanja. Takva predavanja, koja su namijenjena obrazovanju policijskih službenika svih razina, osiguravaju se u okviru programa osnovnog osposobljavanja novozaposlenih policijskih službenika, naprednih tečajeva i specijaliziranih tečajeva.

Socijalni radnici sudjeluju u programima početnog i kontinuiranog osposobljavanja o pitanjima koja se odnose na djecu, odnosno o razgovoru s djetetom, postupanju u predmetima koji uključuju djecu itd.

Kad je riječ o sucima redovnih građanskih i kaznenih sudova, ne postoje zahtjevi u pogledu osposobljavanja koje se odnosi na postupanje prema djeci tijekom sudskog postupka. Suci općenito sudjeluju na seminarima i konferencijama za osposobljavanje u Cipru i u inozemstvu kada se takvi događaji organiziraju.

5. Najbolji interes djeteta

U predmetima u kojima treba donijeti odluku u najboljem interesu djeteta, sud može uzeti u obzir izvješće koje je pripremila služba za socijalnu skrb, a koje sadržava primjedbe socijalnog radnika, ali i mišljenje djeteta.

6. Praćenje odluka u postupcima u koje su uključena djeca

Očekuje se da će se Zakon o maloljetnim prijestupnicima sveobuhvatno revidirati s ciljem osiguravanja konkretnijih postupaka u korist djece i mladih. Time će se poboljšati i ojačati postupci koji uključuju djecu i osigurati poštovanje najboljeg interesa djeteta.

7. Pristup pravnim lijekovima

Dijete može podnijeti pritužbu, žalbu ili zahtjev za pokretanje postupka sudskog preispitivanja u okviru redovnih postupaka preko roditelja, zakonskog skrbnika ili pravnog zastupnika.

Kad je riječ o zahtjevima za odštetu/naknadu tijekom ili nakon kaznenog postupka u kojem je dijete bilo žrtva, ako se za odštetu/naknadu podnosi redovna građanska tužba, nju u ime djeteta moraju podnijeti njegovi roditelji ili zakonski skrbnik. Kada je riječ o nalogima za naknadu štete žrtvama u okviru samog kaznenog postupka, redovni kazneni sudovi imaju ograničene ovlasti.

U slučaju da postoji sukob interesa između djeteta i njegovih roditelja/skrbnika, služba za socijalnu skrb može staviti dijete pod skrbništvo ravnatelja službe za socijalnu skrb koji postaje skrbnik djeteta i koji će, ako se to smatra potrebnim, djetetu dodijeliti pravnog zastupnika.

8. Obiteljski život

U Republici Cipru postoje različite vrste posvojenja:

unutardržavna posvojenja

međudržavna posvojenja

posvojenje djeteta bračnog druga iz prethodnog braka.

U svim vrstama posvojenja prije svega se uzima u obzir najbolji interes djeteta u skladu s člankom 21. Konvencije UN-a o pravima djeteta.

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Cipru](#) (572 Kb) [en](#)

Posljednji put ažurirano: 11/03/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Luksemburg

1. Pravna i poslovna sposobnost djeteta

U Luksemburgu najniža dob u kojoj tužitelj može samostalno pokrenuti sudski postupak u svim područjima prava iznosi 18 godina. Iznimka su emancipirana djeca, koja mogu podnijeti pritužbu u svoje ime.

U Luksemburgu se specijalizirani pravosudni sustav bavi kaznenim djelima koja su počinila djeca koja nisu navršila minimalnu dob za kaznenu odgovornost, odnosno 18 godina. Stoga, prema luksemburškom pravu, djeca mlađa od 18 godina ne mogu počiniti kaznena djela, nego djela koja se kvalificiraju kao kaznena djela i za koja je nadležan specijalizirani sud za maloljetnike (*Tribunal de la jeunesse*), koji je odgovoran za primjenu sigurnosnih, zaštitnih i/ili obrazovnih mjera.

2. Pristup prilagođenim postupcima

Osim u određenim pitanjima obiteljskog prava i zaštite djece, građanski postupci vode se pred građanskim sudovima. U području upravnog pravosuđa ne postoje posebni obiteljski sudovi ni sudovi za maloljetnike. Upravni sudovi preispituju samo odluke povezane s azilom i migracijama.

Sud za maloljetnike specijalizirani je sud nadležan za odlučivanje u predmetima koji se odnose na djecu kao osumnjičene i počinitelje te za izricanje mjera za zaštitu djece kojoj su potrebne pomoć i zaštita. Sud za maloljetnike donosi obrazovne i zaštitne mjere. Djeca koja su osumnjičeni/počinitelji ne smatraju se počiniteljima, nego djecom kojoj su potrebne zaštita i pomoć. Stoga se kazneno pravo kao takvo ne primjenjuje na djecu.

Odjel za zaštitu mladih u okviru ureda javnog tužitelja općenito je odgovoran za sve što utječe na djecu i njihove obitelji. Ako u sudskom postupku djeca sudjeluju kao žrtve, javni tužitelji blisko surađuju s odjelom za zaštitu mladih pravosudne policije.

U Luksemburgu je sud za maloljetnike specijalizirani sud nadležan za odlučivanje u predmetima koji se odnose na zaštitu djece. Sudovi za maloljetnike surađuju sa specijaliziranim sucima odgovornima za provedbu zakonodavstva o zaštiti mladih. Nadležnost za pitanja koja se odnose na roditeljsku skrb imaju obiteljski suci. Oni kontroliraju i rad pravnih zastupnika ili skrbnika. U toj ulozi obiteljski suci mogu zatražiti pojašnjenje od pravnih zastupnika i skrbnika djeteta te od samog djeteta.

3. Pravne mjere i mjere politike za brže rješavanje predmeta koji uključuju djecu

Ne postoje posebne odredbe kojima se osigurava da se građanski sudski postupci u koje su uključena djeca odvijaju bez nepotrebne odgode. Kad je riječ o postupkovnim rokovima, primjenjuju se opća pravila (primjenjiva na odrasle osobe). Ta se pravila razlikuju ovisno o sudu koji odlučuje u predmetu.

4. Posebni mehanizmi i postupci za pružanje potpore djeci te najbolji interes djeteta

Svatko, bez obzira na to je li riječ o djetetu ili odrasloj osobi, može zatražiti besplatne pravne informacije od Službe za primanje stranaka i pravne informacije ([Service d'accueil et d'information juridique](#))

Ta služba može pružiti potporu djetetu u pristupu pravnim lijekovima. Djetetu može pomagati i odvjetnik.

Značenje pojma „najbolji interes” nije definirano u primjenjivom zakonodavstvu.

Ocjenjivanje najboljeg interesa djeteta u nadležnosti je sudaca. Pri ocjenjivanju najboljeg interesa djeteta suci mogu uzeti u obzir nekoliko čimbenika, primjerice dobrobit djeteta, socijalne čimbenike itd. Unatoč postojećem pravnom zahtjevu, sud može pri utvrđivanju najboljeg interesa djeteta uzeti u obzir njegovo mišljenje. Dijete može izraziti svoje mišljenje tijekom saslušanja u građanskim stvarima, na primjer o roditeljskoj skrbi.

Svi sudovi poštuju međunarodne pravne instrumente kao što su *Europska konvencija o ostvarivanju dječjih prava* i sudska praksa Europskog suda za ljudska prava.

5. Praćenje i izvršavanje odluka u postupcima u koje su uključena djeca

Djeca ne mogu samostalno tražiti izvršenje presude suda. To pravo u njihovo ime ostvaruje pravni zastupnik.

Ako je donesena odluka protiv djeteta koje je tuženik u postupku, izvršenje odluke mora se provesti nad djetetovom vlastitom imovinom. Djeci u svojstvu tuženika koja ne ispunjavaju svoje obveze koje proizlaze iz sudske odluke ne može se izreći prisilna mjera pritvora.

Kad je riječ o predmetima koji se odnose na zaštitu djece, dijete koje zastupa odvjetnik može samostalno tražiti izvršenje sudske presude.

6. Pristup pravnim lijekovima

Dijete koje želi podnijeti pritužbu, žalbu ili zahtjev za pokretanje postupka sudskog preispitivanja pred redovnim sudom mora zastupati njegov pravni zastupnik. Iznimka su emancipirana djeca koja mogu podnijeti pritužbu u svoje ime.

Budući da pravni zastupnik djeteta zastupa dijete i poduzima sve radnje u njegovo ime, on može podneske ili žalbe podnijeti bez pristanka djeteta. Ako postoji sukob interesa između roditelja i djeteta, sud može imenovati *ad hoc* upravitelja.

Dijete može podnijeti žalbu protiv odluka suda za maloljetnike uz pomoć odvjetnika.

7. Ustanove zadužene za pružanje potpore djeci:

[Office national de l'enfance \(ONE\)](#)

Služba socijalne skrbi (SCAS) – [Service de la protection de la jeunesse \(SPJ\)](#):

[Ombudsman fir Kanner a Jugendlecher](#) (OKaju)

8. Posvojenje

U Luksemburgu je posvojenje omogućeno svim osobama koje u njemu imaju boravište, bez obzira na to jesu li državljani te države, a omogućeno je i osobama koje nemaju boravište u Luksemburgu, a žele posvojiti osobu koja ondje ima boravište.

Zahtjevi za posvojenje uređeni su nacionalnim pravom posvojitelja.

Ako su posvojitelji bračni drugovi koji nemaju isto državljanstvo ili su bez državljanstva, mjerodavno je pravo države u kojoj imaju zajedničko uobičajeno boravište u trenutku podnošenja zahtjeva.

Na posvojenike se primjenjuje zakonodavstvo njihove države podrijetla, osim ako im se planiranim posvojenjem dodjeljuje državljanstvo posvojitelja. U slučaju proturječnih pravila o nadležnosti primjenjuje se pravo države u kojoj je valjano zaključen postupak posvojenja.

Svaka osoba koja želi posvojiti dijete mora se prvo obratiti Ministarstvu nacionalnog obrazovanja, djece i mladih (*Ministère de l'éducation nationale, de l'enfance et de la jeunesse* – MENJE) kako bi podnijela zahtjev za posvojenje. Prije ocjene prikladnosti podnositelja zahtjeva za posvojenje potrebno je proći tečaj pripreme za posvojenje.

Centar za posvojenje (*Maison de l'adoption*) savjetodavna je služba namijenjena osobama koje sudjeluju u postupku posvojenja (potencijalni posvojitelji, posvojenici, obitelji posvojitelja, stručnjaci uključeni u posvojenje).

Ta služba pruža potporu tijekom i nakon postupka posvojenja prilagođenim savjetovanjem.

Postupak posvojenja u Luksemburgu sastoji se od različitih faza.

[Poveznica na zakonodavstvo](#)

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Luksemburgu \(na engleskom i francuskom jeziku\)](#) (989 Kb) [en](#)

Posljednji put ažurirano: 10/12/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Malta

U malteškom pravnom okviru postoje različite definicije „djeteta” (tj. pravne i poslovne sposobnosti djeteta).

1. Pravna i poslovna sposobnost djeteta

U Malti je najniža dob za kaznenu odgovornost 14 godina. Najniža je dob u kojoj tužitelj može samostalno pokrenuti sudski postupak u svim vrstama predmeta 18 godina.

2. Pristup prilagođenim postupcima

Kad je riječ o maloljetnim počiniteljima, specijalizirani sud koji se bavi maloljetnicima u području kaznenog prava je sud za maloljetnike. Saslušanje djece koja su žrtve kaznenog djela obavlja se videokonferencijskom vezom. Građanski postupci: maloljetnici mlađi od 18 godina ne mogu podnositi tužbene zahtjeve niti se protiv njih mogu podnositi tužbeni zahtjevi, osim preko roditelja, odgajatelja, staratelja ili skrbnika. Međutim, u sudskim predmetima koji se odnose na rastavu ili razvod sud u postupku uvijek uzima u obzir najbolji interes djeteta. Upravni sudski postupci koji uključuju djecu: zaštita djece, posvajanje, udomiteljstvo, tražitelji azila bez pratnje i djeca u postupku azila.

3. Pravne mjere i mjere politike za izbjegavanje nepotrebne odgode u rješavanju predmeta u koje su uključena djeca

Postojeće pravne i političke mjere za izbjegavanje nepotrebne odgode u rješavanju predmeta koji uključuju djecu razlikuju se ovisno o okolnostima: kazneni predmeti: bez obzira na to je li dijete žrtva ili počinitelj, u građanskim postupcima u obiteljskim stvarima uzima se u obzir najbolji interes djeteta. Upravni predmeti koji se odnose na maloljetnike u slučaju izdavanja naloga za skrb pokreću se pred specijaliziranim sudom za maloljetnike.

4. Posebni mehanizmi i postupci za pružanje potpore djeci te najbolji interes djeteta

U malteškom pravu ne postoji sveobuhvatno pravilo kojim se utvrđuju uvjeti za saslušanje ranjivog djeteta u okviru svih postojećih kaznenih ili upravnih postupaka. Kad je riječ o različitim pitanjima u pogledu statusa i postupaka koje primjenjuju sudska ili kvazisudska tijela, postoje propisi kojima se odgovarajući upravni i kazneni postupci usklađuju s člankom 12. Konvencije UN-a o pravima djeteta. Svako dijete u Malti može svjedočiti. Međutim, ključno je da sud smatra da je dijete u svojstvu svjedoka svjesno činjenice da je davanje lažnog iskaza pogrešno.

5. Praćenje izvršenja odluka u postupcima u koje su uključena djeca

Praćenje i izvršenje odluka u postupcima u koje su uključena djecu ovise o vrsti predmeta, pri čemu su malteškim pravom obuhvaćene sljedeće mjere kaznenog prava: izricanje presude, nalozi za skrb, probacijske mjere i uvjetni otpust. Odluke u građanskim postupcima u koje su uključena djeca kao tužitelji ili tuženici izvršavaju se na isti način kao odluke koje se odnose na odrasle osobe kao tužitelje ili tuženike. Kad je riječ o upravnim postupcima, u skladu s malteškim pravom djeca ne mogu podnositi tužbene zahtjeve niti se protiv njih mogu podnositi tužbeni zahtjevi, osim preko roditelja koji ostvaruje roditeljsko pravo ili, ako nema takvog roditelja, odgajatelja ili staratelja. Postupke koji se odnose na zaštitu djece može pokrenuti pravni odjel tijela *Agenzija Appogg* ili privatni odvjetnik.

6. Pristup pravnim lijekovima

U malteškom pravu ne postoji posebno pravo za djecu koja su žrtve u okviru kaznenih postupaka, nego to pravo proizlazi iz samog zakona te se primjenjuje na sve žrtve, neovisno o tome je li riječ o djetetu ili odrasloj osobi. Kad je riječ o građanskim ili upravnim postupcima, dijete može podnijeti bilo kakvu vrstu pritužbe, žalbe ili zahtjeva za pokretanje postupka sudskog preispitivanja preko roditelja, odgajatelja, staratelja ili skrbnika. U parničnim postupcima između nositelja roditeljskog prava pred obiteljskim sudom djetetu se može dodijeliti odvjetnik koji zastupa njegove interese.

7. Posvojenje

Postupak posvojenja u Malti sastoji se od različitih faza.

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Malti](#) (366 Kb) [en](#)

Posljednji put ažurirano: 31/07/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Portugal

1. Pravna sposobnost maloljetnika

U skladu s Građanskim zakonikom (*Código Civil*) maloljetnici, odnosno osobe koje još nisu navršile 18 godina, u pravilu nemaju pravnu sposobnost. Maloljetnici pravnu sposobnost mogu ostvariti na temelju roditeljske odgovornosti i skrbništva. To su oblici pravnog zastupanja u kojima netko djeluje u ime i u interesu maloljetnika.

Maloljetnici mlađi od 18 godina u pravilu isto nemaju pravnu sposobnost. Na sudu ih mogu zastupati njihovi zastupnici, osim u pogledu radnji koje mogu obavljati osobno i slobodno. Maloljetnike čiji roditelji dijele roditeljsku odgovornost na sudu zastupaju roditelji, a za pokretanje sudskog postupka potrebna je suglasnost obaju roditelja.

Pri određivanju posljedica koje djeca i mladi snose zbog počinjenja djela koja se smatraju kaznenim djelom na temelju kaznenog prava uzimaju se u obzir dobne skupine koje ovise o primjeni različitih pravnih sustava. Stoga, ako takva djela počinje:

osobe mlađe od 12 godina, primjenjuje se pravni sustav u skladu sa Zakonom o zaštiti djece i mladih u opasnosti (*Lei de Proteção de Crianças e Jovens em Perigo*) (Zakon br. 147/99 od 1. rujna 1999.), zakon isključivo namijenjen zaštiti

osobe u dobi od 12 do 16 godina, primjenjuje se Zakon o obrazovanju i skrbništvu (*Lei Tutelar Educativa*) (Zakon br. 166/99 od 14. rujna 1999.); tim se zakonom provode zaštitne i obrazovne mjere za obrazovanje maloljetnika za primjenu zakona i njihovo uključivanje u život zajednice na dostojanstven i odgovoran način

osobe starije od 16 godina, te osobe snose kaznenu odgovornost i mogu biti kažnjene, pri čemu se kaznena odgovornost procjenjuje na temelju Zakona o kaznenom postupku (*Código do Processo Penal*); na mlade osobe između 16 i 21 godine primjenjuje se poseban kazneni sustav predviđen Uredbom sa zakonskom snagom br. 401/82 od 23. rujna 1982.

2. Pristup odgovarajućim postupcima

Portugalsko pravosuđe uključuje specijalizirane sudove za maloljetnike koji se bave pitanjima kao što su regulacija roditeljske odgovornosti, obveze uzdržavanja, posvojenje, primjena zaštitnih mjera i druga pitanja. Predmete povezane s azilom, imigracijom i izbjeglištvom koji uključuju maloljetnike ispituju upravni sudovi.

Točke 3. i 4. primjeri su prilagodbe sudskih postupaka koji uključuju maloljetnike. Drugi su primjeri izmjene Zakona o kaznenom postupku koje proizlaze iz prenošenja Direktive (EU) 2016/800:

u postupcima povezanim s trgovinom ljudima ili kaznenim djelom protiv seksualne slobode i samoodređenja, postupovne radnje koje se odnose na maloljetnike, uključujući saslušanja, općenito nisu otvorene za javnost

osobi koja nije stranka u postupku zabranjen je uvid u sudske spise u kojima je tuženik maloljetnik, neovisno o njezinu legitimnom interesu tijekom postupka optuženi maloljetnik ima pravo na pratnju nositelja roditeljske odgovornosti, svojeg pravnog zastupnika ili *de facto* skrbnika, ili, ako se s tim osobama ne može stupiti u kontakt ili tako zahtijevaju posebne okolnosti u interesu maloljetnika ili potrebe postupka, i samo dok traju takve okolnosti, druge odgovarajuće osobe koju imenuje maloljetnik i prihvati nadležno pravosužno tijelo.

3. Zakoni i mjere za skraćivanje rokova u predmetima koji uključuju maloljetnike

U građanskim stvarima:

pravna obrada postupka posvojenja je hitna (članak 32. Zakona br. 143/2015 od 8. rujna 2015.)

u skladu s Pravnim okvirom za građanske postupke povezane sa skrbništvom (*Regime Geral do Processo Tutelar Cível*) (odobrenim Zakonom br. 141/2015 od 8. rujna 2015.): *i.* građanski postupci povezani sa skrbništvom, čija odgoda može negativno utjecati na interese djeteta, nastavljaju se voditi tijekom sudskih praznika; *ii.* nalozi koji se smatraju hitnima izdaju se u roku od najviše dva dana; *iii.* ako je izrečena mjera ograničavanja ili dopunska kazna kojom se zabranjuje kontakt između roditelja ili ako su ozbiljno ugrožena prava i sigurnost žrtava obiteljskog nasilja i drugih oblika nasilja u obitelji, kao što je tjelesno ili seksualno zlostavljanje djece, javni tužitelj dužan je u roku od 48 sati od saznanja za nastalu situaciju zatražiti uređenje ili izmjenu propisa kojim se uređuje izvršavanje roditeljske odgovornosti za maloljetnika; *iv.* rasprava i suđenje traju neprekidno i mogu se prekinuti samo zbog više sile ili krajnje nužnosti.

U kaznenim stvarima:

u skladu sa Zakonom o obrazovanju i skrbništvu (Zakon br. 166/99 od 14. rujna 1999.): *i.* postupak povezan s maloljetnikom koji je stavljen pod preventivnu zaštitu u javnu ili privatnu ustanovu ili ustanovu za zadržavanje ili je interniran radi pribavljanja stručnog mišljenja o njegovoj osobnosti nastavlja se voditi tijekom sudskih praznika; *ii.* ako kašnjenje u postupku može negativno utjecati na maloljetnika, sud obrazloženim rješenjem odlučuje da se postupak smatra hitnim i da se vodi tijekom sudskih praznika; *iii.* ako je izrečena mjera internacije i na nju je uložena žalba, postupak će se smatrati hitnim i vodit će se tijekom sudskih praznika; *iv.* nalozi koji se smatraju hitnima izdaju se u roku od dva dana.

4. Posebni mehanizmi i postupci podrške djetetu i najboljem interesu djeteta

U građanskim sudskim postupcima i pitanjima povezanim s propisom o izvršavanju roditeljske odgovornosti maloljetnika se mora saslušati ako je stariji od 12 godina ili ako je mlađi, ali može razumjeti pitanja o kojima se raspravlja, pri čemu se uzimaju u obzir njegova dob i zrelost. Osim toga, načelo saslušanja i sudjelovanja djece jedno je od vodećih načela postupka građanskog skrbništva uređenog Pravnim okvirom za građanske postupke povezane sa skrbništvom. Člankom 5. stavkom 1. ovog okvira predviđa se da se „*djeca mogu saslušati i da će pravosudna tijela uzeti u obzir njihovo mišljenje pri određivanju najboljeg interesa djeteta*”.

Ako je dijete **žrtva kaznenog djela**, Pravilnikom o žrtvama (*Estatuto da Vítima*) (odobrenim Zakonom br. 130/2015 od 4. rujna 2015. kojim se prenosi Direktiva 2012/29/EU) osobito se utvrđuje:

i. pravo djeteta na saslušanje u kaznenim postupcima, pri čemu treba uzeti u obzir njegovu dob i zrelost;

ii. obveza imenovanja odvjetnika kad su interesi djeteta u sukobu s interesima njegovih roditelja, pravnog zastupnika ili *de facto* skrbnika i kad to dijete odgovarajućeg stupnja zrelosti zatraži od suda te

iii. da se njihove izjave tijekom kaznene istrage snime kao audiosnimke ili audiovizualne snimke kako bi se mogle koristiti kao dokaz na suđenju. U tu svrhu, izjave se uzimaju u neformalnom, privatnom okruženju kako bi se osobito osigurala spontanost i iskrenost odgovora.

Pravo djece na sudjelovanje i saslušanje utvrđuje se Zakonom o zaštiti djece i mladih u opasnosti na temelju četiriju vrsta odredbi:

a) onih koje se odnose na djecu u dobi od 12 godina ili stariju;

b) onih koje se odnose na djecu mlađu od 12 godina;

c) onih koje se ne odnose ni na koju dob te

d) onih u kojima se navodi samo kriterij zrelosti.

Jedno od općih načela koje obilježava postupak skrbništva predviđen u Zakonu o obrazovanju i skrbništvu je načelo saslušanja djece (članak 47.). Tim se zakonom ujedno utvrđuje pravo maloljetnika na sudjelovanje u bilo kojem postupku, čak i ako je u pritvoru ili istražnom zatvoru. Maloljetnik se pritom osjeća slobodno i što je ugodnije moguće (članak 45.).

5. Izvršenje odluka koje se odnose na maloljetnike

Odluke koje se donose u građanskim postupcima u kojima su maloljetnici tužitelji ili tuženici u pravilu se izvršavaju na isti način kao i one u kojima su, u istim uvjetima, tužitelji ili tuženici odrasle osobe.

Unatoč tomu, postoje pitanja i okolnosti koje opravdavaju postojanje posebnog pravnog okvira. Stoga, s obzirom na propis o izvršavanju roditeljske odgovornosti, kad postoji opasnost od nepoštovanja odluke, sudac može narediti da se provedba dogovora koji su uspostavile tehničke savjetodavne službe prati tijekom određenog razdoblja (Pravni okvir za građanske postupke povezane sa skrbništvom). Kad je riječ o obvezama uzdržavanja, nepoštovanje obveze plaćanja uzdržavanja kažnjivo je zakonom iako je za pokretanje kaznenog postupka potrebna pritužba (članak 250. Kaznenog zakona (*Código Penal*)).

Prema **kaznenom pravu** tri mjere predostrožnosti predviđene Zakonom o obrazovanju i skrbništvu (vraćanje maloljetnika roditeljima, pravnom zastupniku, udomiteljskoj obitelji, *de facto* skrbniku ili drugoj odgovarajućoj osobi, uz obveze koje su određene maloljetniku, smještanje maloljetnika u javnu ili privatnu ustanovu i smještanje maloljetnika u ustanovu za zadržavanje) zamjenjuju se, po službenoj dužnosti ili na zahtjev suda, ako sudac zaključi da se primijenjenom mjerom ne postižu predviđene svrhe. U svakom slučaju sud ih po službenoj dužnosti preispituje svaka dva mjeseca.

Sud u svojim odlukama imenuje tijelo nadležno za nadzor i osiguravanje provedbe primijenjene mjere. Osim ako je zakonom određeno tijelo nadležno za nadzor i osiguravanje provedbe mjere, sud provedbu mjere može povjeriti javnoj službi, socijalnoj ustanovi, nevladinoj organizaciji, udruzi, sportskom klubu ili bilo kojem drugom javnom ili privatnom tijelu ili osobi koje smatra primjerenima. Imenovano tijelo mora obavijestiti sud, pod uvjetima i u rokovima predviđenima zakonom ili, ako se zakonom ništa ne predviđa, u rokovima koje odredi sud, o provedbi primijenjene mjere i o napretku odgojnog procesa maloljetnika te o svim okolnostima koje mogu opravdati preispitivanje mjera.

6. Posvojenje

Posvojenje je oblik uspostavljanja odnosa srodstva između djeteta koje je oduzeto obitelji i osobe ili para te se o njemu odlučuje na temelju presude. Sudska odluka o posvojenju donosi se samo ako postoje opravdani razlozi za posvojenje, ako se odlukom djetetu donosi stvarna korist, ako se time drugoj djeci posvojitelja ne nameću nepoštene žrtve i ako postoji razumno očekivanje da će veza između posvojitelja i djeteta ili mlade osobe biti identična odnosu srodstva.

Na temelju presude o posvojenju posvojeno dijete ili mlada osoba:

stječe status djeteta posvojitelja za sve pravne svrhe, s pravima i obvezama istovjetnima onima koje proizlaze iz prirodnog odnosa srodstva te postaje dijelom obitelji posvojitelja

prekida obiteljske odnose i kontakte s biološkom obitelji, osim u slučajevima predviđenima zakonom, osobito s biološkom braćom i sestrama, ako na to pristanu posvojitelji i ako je održavanje takvih kontakata u najboljem interesu posvojenog djeteta

gubi svoje izvorno prezime i stječe posvojiteljevo prezime

može, na zahtjev posvojitelja i ako sud smatra da je to u njegovu najboljem interesu te kako bi se olakšalo uključivanje u obitelj, promijeniti svoje ime.

U skladu s Građanskim zakonikom dijete mogu posvojiti sljedeće osobe:

dvije osobe (čak i ako su istog spola) stare 25 godina ili više koje su u braku duže od četiri godine (uključujući vrijeme provedeno u izvanbračnoj zajednici neposredno prije braka), pod uvjetom da nisu zakonski rastavljene

osoba stara 30 ili više godina ili starija od 25 godina ako je posvojenik supružnikovo dijete.

Treba napomenuti da u pravilu:

posvojitelj ne smije biti stariji od 60 godina u trenutku kad su mu dijete ili mlada osoba službeno povjereni na posvojenje

od 50. godine života razlika u godinama između posvojitelja i posvojenika ne smije biti veća od 50 godina, osim ako to opravdavaju ozbiljni razlozi i interesi posvojenika (npr. posvojenik je brat ili sestra drugih posvojenika i razlika u dobi od 50 godina odnosi se samo na posvojenika).

Posvojenik stariji od 12 godina mora pristati na posvojenje. Sud mora saslušati posvojenika u prisutnosti javnog tužitelja, pod uvjetima i u skladu s pravilima utvrđenima za saslušanje djece u građanskim postupcima povezanim sa skrbištvom.

Prema Zakonu br. 143/2015 od 8. rujna 2015., posvojenici mlađi od 16 godina ne mogu tražiti pristup informacijama o svojem podrijetlu. Posvojenik takav pristup može zatražiti izričito nakon što navršši 16 godina. Međutim, do navršenih 18 godina uvijek je potreban pristanak posvojitelja ili pravnog zastupnika. Ako je zahtjev za pristup informacijama podnesen iz ozbiljnih razloga, osobito ako je u pitanju zdravlje posvojenog maloljetnika, sud može na zahtjev roditelja ili javnog tužitelja odobriti pristup informacijama o osobnoj povijesti posvojenog maloljetnika.

Zakonom br. 143/2015 od 8. rujna 2015. uređuju se nacionalni i međunarodni postupci posvojenja i intervencije tijela nadležnih u tim postupcima.

Posljednji put ažurirano: 07/04/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Finska

1. Pravna i poslovna sposobnost djeteta

U Finskoj je najniža dob za kaznenu odgovornost 15 godina.

Kad je riječ o drugim pitanjima, najniža dob u kojoj se može pokrenuti postupak pred sudom ovisi o vrsti pitanja: 12 godina (zdravstvena pitanja, smještanje u sustav skrbi), 15 godina (zapošljavanje, azil, pitanja migracija, pitanja obrazovanja, upravne sankcije) i 18 godina (obiteljska pitanja).

2. Pristup prilagođenim postupcima

Istrage koje uključuju djecu dodjeljuju se, u mjeri u kojoj je to moguće, policijskim službenicima koji su osposobljeni za takve zadatke ili imaju iskustva u takvim zadacima. Veći policijski odjeli imaju jedinice ili policijske službenike specijalizirane za istragu kaznenih djela čije su žrtve djeca. U pravilu se istraga kaznenih djela čije su žrtve djeca u svim policijskim odjelima prosljeđuju istražiteljima koji posjeduju stručne vještine i sposobnosti povezane s istraživanjem te vrste kaznenih djela.

Javno tužiteljstvo ima uspostavljen sustav posebnih javnih tužitelja s pomoću kojeg se osiguravaju stručnost u području specijalizacije te održavanje i razvoj stručnih vještina javnih tužitelja. Postoji skupina posebnih tužitelja koji su specijalizirani za područje nasilja nad djecom i ženama. Oni osposobljavaju druge javne tužitelje u svojem području stručnosti.

Istrage koje uključuju djecu dodjeljuju se, u mjeri u kojoj je to moguće, službenicima koji su osposobljeni za takve zadatke ili imaju iskustva u takvim zadacima.

Pravobranitelj za djecu općenito promiče interese djece i ostvarivanje prava djece, ali ne rješava pojedinačne predmete.

3. Posebni mehanizmi i postupci za pružanje potpore djeci

Od početka 2016. videosnimka žrtve u dobi od 15 do 17 godina isto se tako može upotrijebiti kao dokaz u sudskim postupcima u kojima je žrtvi potrebna posebna zaštita.

U skladu sa Zakonom o kaznenim istragama tijelo nadležno za kaznenu istragu treba se, prema potrebi, savjetovati s liječnikom ili drugim stručnjakom o tome mogu li se istražne mjere usmjeriti na osobu mlađu od 18 godina.

Razgovore s djecom koja su žrtve ili svjedoci u pravilu provode policijski službenici koji su osposobljeni za takve zadatke ili imaju iskustva u takvim zadacima. Razgovor može obaviti i zdravstveni stručnjak.

U suradnji sa sveučilišnim bolnicama u velikim gradovima uspostavljeni su posebni centri stručnosti specijalizirani za saslušanje maloljetnih žrtava kaznenih djela. Rad policije odvija se u bliskoj suradnji s tim centrima.

4. Osposobljavanje stručnjaka

Ministarstvo pravosuđa redovito organizira napredno osposobljavanje za suce, sudsko osoblje i službenike za pravnu pomoć u područjima dječje psihologije, pravne psihologije, prava žrtava, ljudskih prava te posebnih potreba žrtava seksualnog zlostavljanja. U osposobljavanju mogu sudjelovati i javni tužitelji.

Ured glavnog javnog tužitelja organizira osposobljavanje za javne tužitelje koji se bave predmetima seksualnog i fizičkog zlostavljanja djece. Teme uključuju dječji razvoj, dječju psihologiju te način provođenja razgovora s djetetom.

Obuka policijskih službenika obuhvaća osposobljavanje u pogledu dječje psihologije, komunikacijskih vještina i načina provođenja razgovora s djetetom.

Posebna kvalifikacija stručnjaka dodjeljuje se onim djelatnicima koji su prošli posebno osposobljavanje koje provodi Nacionalni policijski odbor.

5. Pristup pravnim lijekovima

Pritužba na odluku javnog tužitelja o odustajanju od kaznenog progona može se podnijeti glavnom javnom tužitelju koji ima pravo ponovno razmotriti podizanje optužnice.

6. Obiteljski život

Prva je faza postupka posvojenja savjetovanje o posvojenju koje pružaju općinska tijela socijalne skrbi i organizacija „Spasimo djecu – Finska“ (*Save the Children Finland*). Savjetovanje o posvojenju besplatno je za klijente. Pružatelj savjetovanja o posvojenju obavezan je izdati pisano izvješće o pružanju savjetovanja o posvojenju radi podnošenja zahtjeva za dozvolu za posvojenje i molbe za odobrenje posvojenja. U izvješću se navode potrebne informacije o onima na koje se postupak odnosi i o njihovoj situaciji.

Odbor za posvojenje na temelju izvješća donosi odluku o davanju dozvole za posvojenje. Za posvojenje maloljetnog djeteta potrebna je dozvola Odbora za posvojenje u postupcima unutardržavnog i međudržavnog posvojenja. Dozvola vrijedi dvije godine. Podnositelji zahtjeva mogu podnijeti zahtjev za produljenje valjanosti dozvole.

Postoji samo jedna vrsta posvojenja. Nakon što se posvojenje odobri posvojenik se smatra djetetom posvojitelja, a ne bivših roditelja.

Dozvola za posvojenje nije potrebna ako je posvojenik dijete bračnog druga budućeg posvojitelja ili dijete za koje se budući posvojitelj već brine i odgaja ga na utvrđeni način.

Potencijalni posvojitelji iz inozemstva u pravilu moraju, osim sudjelovanja u savjetovanju o posvojenju, podnijeti zahtjev za pružanje usluga međudržavnog posvojenja. Takve usluge pružaju Odjel za socijalnu skrb grada Helsinkija, organizacija „Spasimo djecu – Finska“ i Interpedia.

Na kraju postupka posvojenje se odobrava sudskom odlukom.

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Finskoj](#) (534 Kb) [en](#)

Posljednji put ažurirano: 03/08/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Rights of minors in court proceedings - Švedska

1. Najniža dob u kojoj tužitelj može samostalno pokrenuti sudski postupak

U Švedskoj je najniža dob za kaznenu odgovornost 15 godina. Osobe u dobi od najmanje 18 godina mogu pokrenuti postupak pred sudom kad je riječ o obiteljskim stvarima, radnim sporovima, pitanjima migracija i azila te upravnih kazni. Kad je riječ o pitanjima obrazovanja, ta je dob 16 godina, a kad je riječ o zdravstvenim pitanjima (samo ako se odnose na prisilno psihijatrijsko zadržavanje/liječenje) i smještanju u skrb 15 godina (iako će djeca u tom slučaju obično biti tuženici, a ne tužitelji).

2. Specijalizirane ustanove i nadležna tijela

Švedska nema posebne sudove za mlade počinitelje kaznenih djela. Protiv djece mlađe od 15 godina ne može se pokrenuti kazneni progon, već su za skrb o njima odgovorne službe za socijalnu skrb, dok se djeci u dobi od 15 do 18 godina sudi na općim sudovima. Švedska ima opće sudove i upravne sudove koji djeluju usporedno. Sustav upravnih sudova bavi se žalbama na upravne odluke.

U građanskim predmetima i predmetima koji se odnose na skrbništvo, boravište i kontakt odlučuju opći sudovi. U Švedskoj ne postoje specijalizirane ustanove koje se bave djecom u građanskim sudskim postupcima. Za većinu sporova u području obiteljskog prava nadležni su opći sudovi.

3. Postojeće pravne mjere i mjere politike za izbjegavanje nepotrebne odgode u rješavanju predmeta koji uključuju djecu

Ako je dijete osumnjičeno za kazneno djelo, o kaznenom djelu i razgovoru s djetetom potrebno je što prije obavijestiti roditelje ili drugu osobu odgovornu za skrb o tom djetetu. Roditelji trebaju biti prisutni tijekom razgovora. Ako je riječ o teškom kaznenom djelu, o kaznenom djelu potrebno je što prije obavijestiti i službu za socijalnu skrb čiji predstavnik treba biti prisutan tijekom razgovora. Istražni i sudski postupci prilagođavaju se mladim osumnjičenicima. Sudski postupak treba se okončati u razumnom roku. Postoji i opće pravilo u skladu s kojim se relevantne odluke trebaju donijeti i postupak pokrenuti bez nepotrebne odgode kad su djeca uključena u predmete koji se odnose na skrbništvo, boravište ili kontakt.

4. Posebni mehanizmi i postupci za pružanje potpore djeci i načini osiguravanja da se dijete sasluša

I djeca i odrasli mogu biti stranke u sudskom postupku. Stoga djeca koja su žrtve kaznenog djela imaju jednako pravo na saslušanje i sudjelovanje u postupku kao odrasli. U slučajevima kad je iskaz djeteta o događajima iznimno važan (npr. kad je dijete žrtva), stručnjak za dječju psihologiju ili psihologiju ispitivanja trebao bi biti prisutan tijekom razgovora ili bi trebao iznijeti napomene o vrijednosti djetetova iskaza. Pravo na saslušanje ne postoji u odnosu na svjedoke, neovisno o tome je li svjedok djetete ili odrasla osoba. Svjedoci nisu stranke u postupku i ne sudjeluju u kaznenom postupku osim davanja iskaza o onome što se dogodilo ako je potrebno.

5. Multidisciplinarni pristup

Različiti dionici, kao što su policija, javno tužiteljstvo, zdravstvene službe i službe za socijalnu skrb, obvezni su surađivati. Kad je dijete žrtva nasilja, glavnu odgovornost za suradnju imaju službe za socijalnu skrb. Većina općina ima takozvane savjetodavne skupine s predstavnicima službi za socijalnu skrb, javnog tužiteljstva, policije, zdravstvenih službi za djecu te psihijatrijskih službi za djecu i mladež, koje odlučuju o koordinaciji aktivnosti te donose planove i odluke o tome kojim bi redoslijedom različiti dionici trebali djelovati nakon prijave kaznenog djela čija je žrtva dijete. Ako je dijete žrtva kaznenog djela ili je osumnjičeno za počinjenje kaznenog djela, policija i javno tužiteljstvo obvezni su surađivati. Suradnja se uspostavlja i sa službom za socijalnu skrb i drugim relevantnim dionicima.

6. Mjere kojima se osigurava da su najbolji interesi djeteta od primarne ili iznimne važnosti

U švedskom pravu propisano je da su najbolji interesi djeteta čimbenici od primarne važnosti za opće sudove, što znači da je sud obavezan razmotriti najbolje interese svakog djeteta. U predmetima koji se odnose na skrbništvo, boravište i kontakt o najboljem interesu djeteta odlučuje sud. Međutim, u švedskom upravnom pravu ne postoji opće načelo u skladu s kojim nadležna tijela ili upravni sudovi moraju uzeti u obzir najbolje interese djeteta ili da su najbolji interesi djeteta od posebne važnosti. Stoga se upravno pravo u tom pogledu razlikuje od građanskog prava. Unatoč tomu, sektorskim zakonodavstvom u određena je upravna područja uvedeno načelo da se najbolji interesi djeteta moraju, u različitoj mjeri, uzimati u obzir.

7. Praćenje i izvršenje odluka u postupcima u koje su uključena djeca

Djeca mlađa od 15 godina ne mogu snositi kaznenu odgovornost za kaznena djela koja počinu. Osnovno je načelo da bi mlade počinitelje trebalo prvo podvrgnuti mjerama službe za socijalnu skrb umjesto da se njihov slučaj prosljeđuje zatvorskoj i probacijskoj službi. Postoje posebne sankcije koje se primjenjuju samo na mlade počinitelje u dobi od 15 do 21 godine. Mladim počiniteljima u dobi od 18 do 21 godine često se izriču sankcije predviđene za odrasle osobe. Ako je počinitelj počinio kazneno djelo prije nego što je navršio 21 godinu, pri određivanju kazne trebalo bi posebno uzeti u obzir činjenicu da je riječ o vrlo mladoj osobi. Odredbe o izvršenju presuda građanskih sudova jednake su za djecu i odrasle. Ako druga stranka ne ispuní svoje obveze u skladu s presudom ili odlukom, stranka može zatražiti izvršenje presude ili odluke od Švedske agencije za izvršenje. Zakon o djeci i roditeljima sadržava odredbe o izvršenju presuda ili odluka o skrbništvu, boravištu i kontaktu te drugih odluka u skladu sa Zakonom. Pri izvršenju takvih presuda ili odluka uvijek se trebaju uzeti u obzir najbolji interesi djeteta.

8. Pristup pravnim lijekovima

Postoji opće pravo, tj. pravo koje se ne odnosi isključivo na žrtve koje su djeca, na podnošenje zahtjeva za preispitivanje odluke o odustajanju od kaznenog progona. Međutim, samo uključene stranke mogu podnijeti takav zahtjev. Djeca i odrasli koji su žrtve kaznenog djela mogu zahtijevati naknadu od počinitelja (odšteta). Kad je riječ o građanskom pravu, djeca općenito nemaju postupovnu sposobnost te stoga dijete može podnijeti pritužbu, žalbu ili zahtjev za pokretanje postupka sudskog preispitivanja samo preko svojeg pravnog zastupnika.

9. Opća pravila o posvojenju (djeteta ili odrasle osobe)

Odluke o posvojenju donosi sud. Zahtjev podnosi osoba odnosno osobe koje žele posvojiti. Sud razmatra može li se posvojenje zasnovati na odgovarajući način. Dozvola za posvojenje djeteta izdaje se samo ako se utvrdi da je posvojenje u skladu s dobrobiti djeteta.

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Švedskoj](#) (255 Kb) [en](#)

Posljednji put ažurirano: 31/07/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.